ΕΤΟΣ ΙΔ'. ΑΘΗΝΑΙ, — Φεβρουάριος 1921 Τεῦχος 160

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ :
ΕΥΓΕΝΙΑ ΖΩΓΡΑΦΟΥ

Διεύθυνσις :
Δεσποινίδα ΕΥΓΕΝΙΑΝ ΖΩΓΡΑΦΟΥ
Ὁδὸς Μενάνδρου, 83. Ἀθήνας

Τηλεγραφικὴ Διεύθυνσις :
Ἑλληνικὴν Ἐπιθεώρησιν - Ἀθήνας.

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

Διὰ τὸ Ἐσωτερικὸν . . . Δραχ. 15.—
Διὰ τὴν Ἀμερικὴν . . . Δολλάρ. 4,—
Διὰ τὰ Δημόσια Γραφεῖα Δραχ. 30.—
Δι' Ἀγγλίαν, Αἴγυπτον καὶ Κύπρον . . . . . Σελλίνια 15.—

Ἔκδοσις πολυτελὴς γενικῶς Δρ. 25.—

Διευθ. τῆς Συντάξεως :
ΑΓΓΕΛΟΣ ΔΟΞΑΣ

Πᾶν χειρόγραφον δημοσιευόμενον ἢ μή, δὲν ἐπιστρέφεται.
Κάθε συνεργάτης εἶναι ὑπεύθυνος γιὰ κάθε δημοσιευμά του.

Αἱ ἐγγραφαὶ ἄρχονται ἀπὸ της ἑκάστου μηνός.

ΤΙΜΗ ΕΚΑΣΣΟΥ ΤΕΥΧΟΥΣ ΔΡΑΧ. 1.20

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΔΡΟΜΟΥΣ

Η ΛΑΤΕΡΝΑ

Εἰς τὸν μεγάλον δρόμον ἐφάνη αὐτὸ τὸ μυθολογικὸν τέρας, τὸ πελώριο ξύλινο κουτὶ μὲ τὰ πόδια ἀνθρώπου, κάτω ἀπὸ τὸ ὁποῖον προβάλλει ἕνα κεφάλι μὲ ἀφέλειες καὶ ἕνα κόκκινο ζωνάρι. Ἀμέσως ὁ δρόμος διετέθη ἐχθρικῶς. Μία κυρία ποὺ ἐστέκετο εἰς τὸ μπαλκόνι ἔσπευσε νὰ χωθῇ εἰς τὸ σπῆτι. Ἕνας διαβάτης καλοντυμένος κύριος ἐπέσπευσε τὸ βῆμά του. Ὁ καμαριέργης τοῦ μεσαίου σπητιοῦ ποὺ ἐκάπνιζε εἰς τὴν πόρτα τῆς ὑπηρεσίας ἔκαμε ἕνα μορφασμὸν περιφρονήσεως καὶ ἐχάθη πίσω ἀπὸ τὸ πορτάκι.

Ἡ λατέρνα ἐστάθη μίαν στιγμήν, ἔπαιξε ὀλίγην «Τραβιάτα», ἔπειτα ἐνόμισε πῶς θὰ συγκινήσῃ τὸν μεγάλον δρόμον μὲ τὸν «Πάπα». Ἀλλὰ ὁ μεγάλος δρόμος ἔμεινεν ἀξιοπρεπὴς καὶ ἀσυγκίνητος. Ὁ ἄνθρωπος μὲ τὸ ντέφι ἐστράφη πρὸς τὸ κουτὶ κάτω ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἀπρόβαλε ἕνα κεφάλι μὲ λαδωμένην ἀφέλειαν καὶ δυὸ πόδια μὲ κόκκινες κάλτσες καὶ εἶπε:

— Πᾶμε ρὲ Πανάγο! Ἐδῶ δὲν μᾶς σηκώνει τὸ κλῖμα, ἐκατάλαβες;

Καὶ ἡ λατέρνα σιωπηλὴ τώρα διέσχισε τὸν μεγάλον δρόμον, ἐχώθη εἰς μίαν πάροδον καὶ διηυθύνθη μὲ βιαστικὰ βήματα εἰς τὴν μικρὰν λαϊκὴν συνοικίαν, εἰς τὸ στενὸν δρομάκι ποὺ παρατάσσονται σπητάκια ἰσόγεια, ὅπου τὰ παράθυρα στολίζονται μὲ τὴν γλάστραν τοῦ βασιλικοῦ καὶ ὅπου ἡ μεγάλη πόρτα τῆς μάντρας παίζει ρόλον αἰθούσης.

Τὸ θηρίον μὲ τὰ ἀνθρώπινα πόδια εὑρέθη ἀμέσως εἰς τὸ στοιχεῖόν του. Τὰ παιδιὰ ποὺ ἔπαιζαν γύρω ἀπὸ ἕνα ψόφιον ποντικὸν ἔπαυσαν ἀμέσως τὸ παιγνίδι. Ἀγοράκια καὶ κοριτσάκια ἐξώρμησαν ἀπὸ πόρτες ἀνοικτές, συνεκεντρώθησαν ἐκ περάτων, ἐφύτρωσαν ἀπὸ τὴν γῆν. Καὶ ὅλα μαζῆ συνεκεντρώθησαν γύρω ἀπὸ τὸ κουτὶ μὲ τ' ἀνθρώπινα πόδια καὶ βυθίζοντα τὸ δάχτυλον εἰς τὸ στόμα ἐστάθησαν μὲ θρησκευτικὴν εὐλάβειαν, ἐνῷ ὁ ἄνθρωπος μὲ τὸ ντέφι ἐκτυποῦσε τὰ κουδούνια μὲ τὸν ἀγκῶνά του καὶ περιέφερε τὰ δάκτυλά του μὲ βιρτουοζιτὲ εἰς τὸ τεντωμένον πετσί.

Εἰς τὸ μεταξὺ τὰ παράθυρα μὲ τὴν γλάστραν τοῦ βασιλικοῦ ἐστολίσθηκαν ἀπὸ κεφαλάκια δροσερῶν κοριτσιῶν τοῦ λαοῦ, διὰ τὰ ὁποῖα τὸ βραχνὸν τραγοῦδι τῆς λατέρνας εἶναι ἡ μοναδικὴ ἀπόλαυσις καὶ ἡ μεγάλη πόρτα τῆς μάνδρας ἐγέμισε ἀπὸ ματρόνες ποὺ χωρὶς ν' ἀφήσουν τὸ πλέξιμο τῆς κάλτσας των ἔβγαιναν καὶ αὐτὲς νὰ πάρουν τὸ μερίδιόν των ἀπὸ τὴν καλλιτεχνικὴν ἀπόλαυσιν.

Ἡ λατέρνα ἐτελείωσε τώρα τὸ καλαιὸν τραγοῦδι «Ποῦν οἱ ὅρκοι, ποῦν ἡ πίστις», ἔπαιξε ἕνα φὸξ-τρότ καὶ συνοδευόμενον ἀπὸ τὸ κόρο τῶν παιδιῶν ἔφθασεν εἰς τὸ «Θέλω νὰ ἰδῶ τὸν Πάπα!» Ἀλλὰ τὸ ἀκροατήριον ἐπερίμενε κάτι ἄλλο. Καὶ ἐπὶ τέλους τὸ κουτὶ καὶ τὸ ντέφι ἦλθον εἰς τὴν μεγάλην ἐπιτυχίαν τοῦ προγράμματος.

Ἂν ἤμουν πλάστης τ' οὐρανοῦ
κ' εἶχα τὴ δύναμι ἐκεινοῦ
δὲν θὰ ξημέρωνα ποτὲ
γιὰ τὸ χατῆρι σου, καλέ!

Αὐτὸ ἦτον! Ἦτον τὸ ἡδονικὸν λαϊκὸν τραγουδάκι, περιπαθὲς καὶ μερακλίδικον, ποὺ ἐξυπνοῦσε τοὺς πόθους ἑνὸς ἀργοῦ, σφιχτοῦ καὶ θερμοῦ ἀγκαλιάσματος μέσα εἰς τὴν σάλαν τοῦ χοροδιδασκαλείου. Ὁ δρόμος ὁλόκληρος τὸ ἐτραγούδησε, τὸ ἐσφύριξε, τὸ ἐμουρμούρισε καὶ κομψὰ ποδαράκια κοριτσιῶν τὸ ἐσχεδίασαν εἰς τὰ ξύλινα πατώματα.

Οἱ ἄνθρωποι τῶν μεγάλων δρόμων συναντῶντες τὴν λατέρνα μπροστά των ἀπομακρύνονται μὲ τὸ βῆμα βιαστικόν. Ἀλλὰ ἡ λατέρνα εἶναι ἡ ὀρχήστρα, ἡ μπάντα, ἡ συναυλία, ἡ χαρά, ἡ εὐτυχία καὶ ἡ ἀπόλαυσις τῶν μικρῶν, ταπεινῶν καὶ ἁπλοϊκῶν δρομίσκων ποὺ συχνὰ δὲν ἔχουν οὔτε ὄνομα καὶ ποὺ ἡ πινακὶς καὶ ὁ ἀριθμὸς εἶναι περιττὴ πολυτέλεια.

Γ. Β. ΤΣΟΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΝΑΣ ΓΑΛΛΟΣ ΠΟΙΗΤΗΣ

Ἕνας ἀπὸ τοὺς πολλούς, πάρα πολλούς, ποῦ σχημάτισαν τὴ μεγάλη ἑκατόμβη τοῦ στερνοῦ θρηνοφόρου πολέμου, Ἐραστὴς αὐτὸς τῆς Μούσας, μὰ ποῦ στὰ τελευταῖα δέχτηκε τὶς δάφνες τοῦ Ἄρη ἀπ' ἐκεῖνες ποῦ τοῦ πρόσφερνε ἡ Μεγάλη Ἑρωμένη, εἶναι καὶ ὁ Γάλλος ποιητὴς *Paul Drouot*.

Καθὼς εἶναι ἄγνωστος ὄχι μόνο σὲ μᾶς, ἀλλὰ καὶ σὲ Γάλλους ἀκόμα ὁ νέος ποιητής, νόμισα καλὸ νὰ τὸν παρουσιάσω μὲ λίγα μόνο βιογραφικὰ σημειώματα, ἀφίνωντας σὲ κάποιον ἄλλο πειὸ διαλεχτὸ τὴν ἀνάλυση ὁλόκληρου τοῦ Ἔργου του.

Ὁ *Paul Drouot* γεννήθηκε τὸ 1886 στὸ *Youziers*, μιὰ μικρὴ πολίχνη τοῦ νομοῦ *Ardennes*. Ἦταν ἀνῆψιὸς τοῦ γνωστοῦ ἀπ' τὴν Ἱστορία στρατηγοῦ *Drouot* (*1er Empire*), καὶ ἀνατράφηκε πρῶτα στὸ *Youziers* καὶ κατόπι στὸ Παρίσι—ὅπου ἦρθε σὲ ἡλικία ὀχτὼ χρονῶν—μὲ τὴ φροντίδα τῆς μητέρας του, ποῦ ἔζησε μαζί της μέχρι τοῦ πολέμου καὶ τῆς ἔχει ἀφιερώσει κ' ἕνα του βιβλίο.

Ἡ συλλογὴ αὐτὴ τῶν ποιημάτων του—ἡ ἀφιερωμένη στὴ μητέρα τοῦ ποιητὴ—τιτλοφορεῖται :

«Κάτ' ἀπὸ τὸ ψιθύρισμα τῆς δρυός» (*Sous le vocable du Chêne*), ἐπειδὴ ἴσως ὀφείλει τὸ γράψιμό της στὴ διαμονὴ τοῦ ποιητῆ, σ' ἕνα δάσος τῆς Γαλλίας, ὅπου ἔμεινε στὰ 1905 καὶ 1906.

Ἔγραψε τὸ πρῶτο ποίημά του τὸ 1905, ἀλλὰ δὲν τὸ ἐδημοσίεψε ποτέ. Τὸ πρῶτο δημοσιεμένο ἔργο του εἶναι τὸ «Τραγοῦδι τοῦ Ἐλιακείμ» (*La chanson du Eliacin*).

Ἐπιστρατεύθηκε τὸν Νοέμβρη τοῦ 1914 καὶ ἔλαβε μέρος στὸν περασμένο μεγάλο πόλεμο, ὅπου διακρίθηκε πολλὲς φορὲς καὶ ἀναφέρθηκε μάλιστα τὸ 1915 στὴν ἡμερησία διαταγή, μετὰ τὴν ἐπιχείρηση τῆς *Notre Dame de Lorette*.

Σκοτώθηκε τὸν Ἰούνιο τοῦ 1915.

Νὰ τί λέει γι' αὐτὸν ἡ ἡμερησία διαταγὴ τῆς 17—1—1915 :

«Ὁ Παῦλος Λουδοβίκου Ντρουό, ἀκροβολιστὴς τῆς 2ας σειρᾶς, κατὰ τὴν διάρκειαν μιᾶς νυκτερινῆς ἐφόδου, τὴν νύκτα τῆς 16ης πρὸς τὴν 17ην Ἰανουαρίου ἐπέδειξε τὴν μεγαλυτέραν ἀνδρείαν καὶ τὴν μεγαλυτέραν δραστηριότητα εἰς τὴν ἐκ τοῦ συστάδην μάχην».

Αὐτὴ εἶναι μὲ πολὺ γενικὲς γραμμὲς ἡ ζωὴ τοῦ ποιητῆ, καὶ βλέπουμ' ἀπ' αὐτὴ πῶς ἐστάθηκε ἀληθινὸς ἥρωας, ψυχὴ γεμάτη ἐνθουσιασμὸ καὶ φιλοπατρία.

Ὁ *Paul Drouot* εἶναι ὁ Μαβίλης τῆς Γαλλίας !

Ὁ ποιητὴς δὲν ἀνήκει σὲ καμμιὰ σχολή, ἦταν ἐκλεχτικὸς ἢ καλύτερα ἔγραφε τὰ ποιήματά του μὲ τὴν ἐπίδραση τῆς στιγμῆς καὶ γιὰ τοῦτο ἀντανακλοῦνε τὴν ψυχή του. Καὶ ἄλλοτε τείνουν πρὸς τὸν κλασσικισμό, ἄλλοτε πρὸς τὸν ρωμαντισμό, ἄλλοτε πάλιν εἶναι συμβολικά, σύμφωνα μὲ τὴν ψυχολογικὴ κατάσταση καὶ τὸ περιβάλλον ποῦ βρισκόταν.

Ὁ πειότερο προσφιλής του ἀπὸ τοὺς Γάλλους ποιητὲς εἶναι ὁ *Leconte de Lisle*, ὁ συνθέτης τῶν βαρβάρων καὶ ἀρχαίων ποιημάτων καὶ πιστὸς μεταφραστὴς τοῦ Ὁμήρου, τοῦ Σοφοκλῆ καὶ τοῦ Θεόκριτου.

Στὸν ἴδιο λόγο ποῦ εἴπαμε πάρα-πάνω πρέπει ν' ἀποδώσωμε τὴν ποῦ καὶ ποῦ τελειότητα ἢ ἀτέλεια τῶν τραγουδιῶν του.

Ἕνα ἀπ' τὰ ποιήματά του, ποῦ στάθηκε σὰν ἕνα προαίσθημα τοῦ ἔνδοξου θανάτου του, εἶναι τὸ ἀκόλουθο :

«Sous le vocable du Chêne»

ΤΟ ΦΑΝΤΑΣΜΑ

Ταράζοντας μὲ ἄξαφνη φωνὴ τὴ μαύρη νύχτα,
Ὁ Ἀπόλλωνας μοῦ ἐφάνηκε κρατῶντας εἰς τὰ χέρια
μιὰ δάφνη ποῦ ἔδεσε μ' αὐτὴ τὸ πρᾶο τὸ μέτωπό μου
στὴν ἄθλια δόξα μὲ δεσμὰ ἀδιάρρηχτα καὶ στέρια.

«Ὀπίσω ! φώναζα ἐγώ, εἶναι τὸ στέφανό μου ;
Ἄραγε βλέπω ἀνταμοιβή; Τοὺς κλώνους τοὺς σπα-
[σμένους
αὐτούς, λοιπὸν ἕνας πατέρας στὸ γυιό του γι' ἀγάπη
σὲ ποιὸ μέρος ἀνίερο τοὺς ἔχει μαζωμμένους ;»

Καὶ τότε μοῦπε ὁ Θεός: « Ἡ ἀληθινὲς ἡ δάφνες
εἶναι λερές, στὸ βόρβορο στὴ διαφθορὰ ριγμένες,
ὡς καὶ αὐτὲς ἀκόμα ἡ δάφνες τῶν ἡρώων
ἀπὸ ἀνθρώπους ποταποὺς εἶνε περιφρονημένες.

Ἀθήνα, Φλεβάρης τοῦ 1921

Σπῦρος Ἄννινος

ΚΟΡΟΥΛΕΣ

Ἀργοκινᾶν κοροῦλες γιὰ τὴ βρύση
Μὲ τὰ σταμνιὰ ποκάτω στὴ μασκάλη
Δροσάτο σὰν τὰ στήθεια της κρουστάλι
Ἡ καθεμιὰ νεράκι νὰ γιομίσῃ.

Κι' ὥς τρέχουνε κι' ὥς πᾶνε μὲ τὴ ντύση
Τὴν ἀνοιξιάτικη καθὼς κοράλι
Τὶς πλημμυρᾷ στὸ χάϊδι τὸ μαϊστράλι
Κι' ὁ Ζέφυρος κλουθάει νὰ τὶς φιλήσῃ.

Μὰ κάπου ἐκεῖ, στὰ βάτα τὰ κρυμμένα
Ὁ Ἔρωτας φυλάει καὶ τὶς προσμένει
Μὲ τὰ ριχτάρια του τὰ φτερωμένα,

Κι' ἔχει καὶ νηοὺς μαζὶ καὶ δαχτυλίδια
Νὰ τοὺς δεθοῦν οἱ πόθοι οἱ μαγεμένοι
Καὶ τἀκριβὰ τῆς παρθενιᾶς στολίδια.

Σμύρνη 920

Ἀπ. Ν. Μαγγανάρης

ΣΤΕΡΝΑ ΛΟΓΙΑ

Διῶξε τῆς παρθενιᾶς σου τὴ ντροπὴ προτοῦ σκεπάσῃ
τοῦ ἔρωτα τὴ φλόγα ποὺ κουφακαίει τὴ καρδιά σου,
γιατί τὴ γλύκα τῆς ζωῆς θὰ τὴν ἰσκιάσῃ
τοῦ χρόνου τὸ ξεδίπλωμα στὴν ὄμορφη θωρειά σου...

Μαρίνος Α. Μοντεσάντος

ΡΩΣΣΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ο ΜΠΕΝ-ΤΩΒΙΤ

Τὴν φοβερὴ ἐκείν' ἡμέρα ποῦ γένηκε τὸ μεγαλύτερο ἀδίκημα στὸν κόσμο, καὶ στὸ Γολγοθᾶ μεταξὺ λῃστῶν σταύρωσαν τὸν Ἰησοῦ Χριστό,—τὴν ἴδια ἡμέρα, κατὰ τὰ ξημερώματα, ὁ ἔμπορος τῆς Ἱερουσαλὴμ Μπὲν-Τώβιτ ξύπνησε μ' ἕνα φοβερὸ πονόδοντο. Ἀπὸ βραδὺς εἶχε ἀρχίσει νὰ τοῦ πονῇ ἐλαφρὰ τὸ δεξιὸ σαγόνι, κ' ἕνα δόντι, τὸ ἀκρινὸ κοντὰ στὸ φρονιμίτη, σὰ νὰ σηκώθηκε λιγάκι καὶ κάθε φορὰ ποὺ τἄγγιζε μὲ τὴ γλῶσσα, τοῦ ἄφνε ἕν' ἀλαφρὸ πόνο. Ὕστερ' ἀπὸ τὸ φαΐ ὅμως, ὁ πόνος πέρασε ὅλως διόλου καὶ ὁ Μπὲν-Τώβιτ τὸν ξέχασε καὶ ἡσύχασε. Ἐκείνη τὴν ἡμέρα εἶχε ἐπιτύχει νὰ κάνῃ τράμπα τὸ γέρικο γαϊδοῦρί του μ' ἕνα νέο καὶ γερὸ καὶ μὲ τοῦτο ἤτανε χαρούμενος καὶ δὲν ἔδινε σημασία διὰ τὰ κακὰ σημάδια.

Κοιμήθηκε πολὺ καλὰ καὶ βαθειά, ἀλλὰ κοντὰ νὰ ξημερώσῃ, κάτι ἄρχισε νὰ τὸν ἐνοχλῇ, σὰ νὰ τὸν φώναζε κάποιος γιὰ πολὺ σοβαρὰ ὑπόθεσι, καὶ σὰν ξύπνησε ὁ Μπὲν-Τώβιτ θυμωμένος.—τοῦ πονοῦσαν καὶ τὸν σούβλιζαν τὰ δόντια ἀθεόφβα. Σ' ὅλο τὸ στόμα καὶ τὸ κεφάλι αἰσθανότανε τέτοιους φοβεροὺς πόνους. σὰν νὰ εἶχαν ἀναγκάσῃ τὸν Μπὲν-Τώβιτ νὰ μασσήσῃ χίλια πυρωμένα σουβλερὰ καρφιά. Ἔβαλε στὸ στόμα νερὸ ἀπὸ τὸ πήλινο κανάτι καὶ μὲ μιὰ στιγμὴ ἡ μανία τοῦ πόνου πέρασε, τὰ δόντια μάζεψαν μουδιασμένα καὶ ὁ Μπὲν-Τώβιτ εὐχαριστημένος κάπως ὕστερ' ἀπὸ τὰ προτερινὰ βάσανα ξαναπλάγιασε, ἄρχισε νὰ θυμᾶται πάλι τὸ νέο γαϊδουράκι καὶ συλλογιζότανε τί εὐτυχισμένος θᾶταν ἂν δὲ τοῦ πονοῦσαν τὰ δόντια. Ἤθελε νὰ κοιμηθῇ, ἀλλὰ τὸ νερὸ ἤταν ζεστὸ καὶ σὲ πέντε λεπτὰ ὁ πόνος ξανάρχισε πιὸ δυνατὸς ἀπὸ πρίν. Ὁ Μπὲν-Τώβιτ κάθησε στὸ κρεβάτι κι' ἄρχισε νὰ κουνιέται σὰν κρεμαστάρι ρωλογιοῦ. Τὸ πρόσωπόν του ζάρωσε γύρω στὴν κιτρινιασμένη ἀπὸ τοὺς καῦμοὺς μεγάλη μύτη του, ποὺ ἀπάνω της εἶχε πήξει μιὰ σταλαγματιὰ ἱδρῶτα. Μὲ τὸ κούνημα καὶ τοὺς ἀναστεναγμοὺς ἀντίκρυσε τὴς πρῶτες ἀχτῖδες τοῦ ἥλιου ἐκείνου, ποῦταν γραφτό του νὰ ἰδῇ τὸ Γολγοθᾶ μὲ τρεῖς σταυροὺς καὶ νὰ σκοτεινιάσῃ ἀπὸ φρίκη καὶ θλίψι.

Ὁ Μπὲν Τώβιτ ἤταν καλὸς καὶ ἀγαθὸς ἄνθρωπος· δὲν ἀγαποῦσε τ' ἄδικα, μὰ σὰν ξύπνησε ἡ γυναίκα του, ἂν καὶ δὲν μποροῦσε ν' ἀνοίξῃ τὸ στόμα, τῆς ἔψαλε τὸν ἀναβαλλόμενο μὲ τὸ παράπονο πῶς τὸν ἄφησε μοναχὸ σὰν τσακάλι νὰ οὐρλιάζῃ καὶ νὰ στρηφογυρίζῃ ἀπὸ τὰ βάσανα. Ἡ γυναίκα του ἄκουσε ὑπομονητικὰ τῆς ἄδικες πρατηρήσεις, γιατὶ ἤξερε πῶς δὲν τἄλεγε ἀπὸ κακία, καὶ τοῦφερε πολλὰ καλὰ γιατρικά : καθαρισμένο ποντικοκούραδο γιὰ νὰ τὸ βάλῃ στὸ μάγουλο, σπίρτο δυνατὸ σκορπιοῦ κ' ἕνα γνήσιο κομμάτι ἀπὸ τὴν πέτρα ποῦ ἔστησε ὁ Μωϋσῆς μὲ τὸ δεκάλογο. Τὸ ποντικοκούραδο κάπως τὸν ἐλάφρωσε, ὄχι ὅμως γιὰ πολλὴν ὥρα, τὸ ἴδιο καὶ τὸ σπίρτο καὶ ἡ πέτρα, καὶ κάθε φορὰ ὕστερ' ἀπὸ τὴ μικρὴ ἀλάφρωσι, ὁ πόνος ξανάρχιζε μὲ περισσότερη δύναμι. Στὴ στιγμὴ ποὺ ἡσύχαζε λιγάκι, ὁ Μπὲν-Τώβιτ συλλογιζότανε τὸ γαϊδουράκι καὶ παρηγοριότανε καὶ σὰν ξανάρχιζαν οἱ πόνοι βογγοῦσε, θύμωνε μὲ τὴ γυναίκα του καὶ τὴ φοβέριζε πῶς ἂν δὲν πάψουν οἱ πόνοι, θὰ σπάσῃ τὸ κεφάλι του στὴν πέτρα. Περπατοῦσε ἀδιάκοπα στὴν ταράτσα τοῦ σπητιοῦ του, ἀπὸ τὴν μιὰν ἄκρη στὴν ἄλλη, χωρὶς νὰ ζυγόνῃ στὴν ἄκρη, γιατὶ ντρεπότανε νὰ τὸν ἰδοῦν μὲ τὸ κεφάλι μαντελοδεμένο σὰ γυναῖκα. Κάμποσες φορὲς τὰ παιδιά του ἔτρεξαν σ' αὐτὸν καὶ τοῦλεγαν γρήγορα-γρήγορα κάτι γιὰ τὸν Ἰησοῦ τὸν Ναζωραῖο. Ὁ Μπὲν-Τώβιτ σταματοῦσε, τ' ἄκουε μιὰ στιγμή, ζάρωνε τὸ πρόσωπο, κι' ὕστερα κτυποῦσε τὰ πόδια του μὲ θυμὸ καὶ τἄδιωχνε. Ἤταν ἀγαθὸς ἄνθρωπος κι' ἀγαποῦσε τὰ παιδιά, τώρα ὅμως θύμωνε γιατὶ τὸν ἐνοχλοῦσαν μὲ τέτοια κολοκύθια, ὅπως τοῦ ἔκανε κακὸ νὰ βλέπῃ τὸν κόσμο συναγμένο στοὺς δρόμους καὶ στῆς γειτονικὲς στέγες καὶ νὰ μὴν κάνῃ ἄλλο τίποτα παρὰ περίεργα νὰ τὸν κυττάζῃ μαντυλομένο σὰ γυναῖκα. Ἤταν ἕτοιμος νὰ πάῃ κάτου, ὅταν ἡ γυναίκα του τοῦ εἶπε :

— Κύττα, νά, φέρνουν τοὺς κακούργους. Αὐτὸ μπορεῖ νὰ σὲ διασκεδάσῃ λιγάκι.

— Ἄσε με, παρακαλῶ. Δὲ βλέπεις τὰ βάσανά μου ; ἀποκρίθηκε ὁ Μπὲν-Τώβιτ, ἀλλὰ στὰ λόγια τῆς γυναίκας του βρῆκε μιὰ ἀμφίβολη ὑπόσχεσι πῶς μπορεῖ νὰ τοῦ περάσῃ ὁ πονόδοντος καὶ ζύγωσε ἄθελα στὸ παραπέτο. Ἔκλινε τὸ κεφάλι του στὸ πλάϊ, ἔκλεισε τὸ ἕνα μάτι καὶ μὲ κλαμμένο πρόσωπο, κρατῶντας τὸ μάγουλο μὲ τὸ χέρι, κύτταζε κάτου.

Ἀπὸ τὸ στενὸ δρόμο ποὺ πήγαινε κατὰ τὸ βουνό, προχωροῦσε κατασκονισμένο καὶ μὲ ἀταξία ἄπειρο πλῆθος καὶ φώναζε ἀδιάκοπα. Στὴ μέση σκυμμένοι ἀπὸ τὸ βάρος τῶν σταυρῶν, προχωροῦσαν οἱ κακοῦργοι καὶ ἀπὸ πάνω τους στρηφογύριζαν, σὰ μαῦρα φείδια, τὰ καμτσίκια τῶν ρωμαίων στρατιῶν. Ἕνας ἀπὸ τοὺς κακούργους,—ἐκεῖνος μὲ τὰ ξανθὰ μαλλιά, μὲ τὸν ξεσχισμένο χιτῶνα,—σκόνταψε σὲ μιὰ πέτρα, ποὺ τοὔρριψαν στὰ πόδια του κ' ἔπεσε. Ἡ φωνὲς γένηκαν δυνατώτερες καὶ ὁ ὄχλος, σὰν πολύχρωμο τῆς θάλασσας νερό, ἔκλεισε ἀπὸ πάνω του. Ἐξαφνα ὁ Μπὲν-Τώβιτ ἀνατρίχιασε ἀπὸ τὸν πόνον,—σὰ νἄχωσαν στὸ δόντι του πυρωμένη βελόνα καὶ τὴν ἔστριψαν, βόγγισε : ου-ου-ου, καὶ μὲ περιφρονητικὴ ἀδιαφορία καὶ κακία ἀποτραβήχθηκε ἀπὸ τὸ παράπετο.

— Πῶς φωνάζουν ! εἶπε μὲ φθόνο καὶ φαντάσιηκε τὰ ὁλάνοικτα στόματα μὲ τὰ δυνατὰ γερὰ δόντια καὶ πῶς θὰ φώναζε κι' αὐτὸς ἂν ἤτανε καλά. Ἀπ' αὐτὴ τὴ σκέψι, ὁ πόνος ἀγρίεψε περισσότερο καὶ συχνοκινώντας τὸ κεφάλι, μοῦγκριζε : ου-ου ου.

— Λένε, πῶς Αὐτὸς γιάτρευε τοὺς τυφλούς, εἶπε ἡ γυναίκα του, καὶ ἀπὸ τὸ παραπέτο ποὺ στεκότανε ἔρριψε ἕνα πετραδάκι στὸ μέρος, ποὺ σηκώθηκε καὶ περπατοῦσε σιγὰ ὁ Ἰησοῦς.

— Αἴ, βέβαια ! Καλλίτερα νὰ γιάτρευε τὸν πονόδοντό μου, ἀπεκρίθηκε εἰρωνικὰ ὁ Μπὲν-Τώβιτ καὶ μὲ πικρὸ ἐρεθισμὸ πρόσθεσε :—Τί σκόνη σηκώνουν ! Θαρρεῖς κι' εἶνε κοπάδι ! Ὅλους αὐτοὺς ἔπρεπε νὰ

τοὺς διαλύσουν μὲ τὸ ξύλο! Πήγαινέ με κάτου Σάρρα!

Ἡ γυναίκα του εἶχε δίκηο· τὸ θέαμα διασκέδασε κάπως τὸν Μπὲν-Τώδιτ, μὰ ἴσως τὸ κάτου-κάτου νὰ τὸν βοήθησε καὶ τὸ ποντικοκούραδο, καὶ κατώρθωσε ν' ἀποκοιμηθῇ. Σὰν ξύπνησε ὁ πόνος εἶχε σχεδὸν περάσει καὶ μοναχὰ τὸ δεξιὸ σαγόνι του ἦταν λιγάκι πρισμένο, ποὺ μόλις φαινότανε. Ἡ γυναίκα του ἔλεγε πῶς δὲ φαινόταν καθόλου, μὰ ὁ Μπὲν-Τώδιτ χαμογελοῦσε πονηρά, γιατὶ ἤξερε τὴν καλοσύνη τῆς γυναίκας του καὶ πῶς ἀγαποῦσε νὰ τοῦ λέῃ εὐχάριστα. Ἤρθε ὁ γείτονάς του ὁ ταμπάκης Σαμουήλ, καὶ ὁ Μπὲν-Τώδιτ τὸν πῆγε νὰ τοῦ δείξῃ τὸ νέο γαϊδουράκι καὶ μὲ ὑπερηφάνεια ἄκουε τοὺς πολλοὺς ἐπαίνους ποὺ ἔκαμε ὁ γείτονας γιὰ αὐτὸν καὶ γιὰ τὸ ζῶο.

Ὕστερα, γιὰ νὰ εὐχαριστήσουν τὴν περιέργεια τῆς Σάρρας, τράβηξαν κι' οἱ τρεῖς γιὰ τὸ Γολγοθᾶ, γιὰ νὰ ἰδοῦν τοὺς σταυρωμένους. Ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ ξεκίνησαν, ὁ Μπὲν-Τώδιτ ἄρχισε νὰ διηγιέται γιὰ τὸν ἐλαφρὸ πόνο ποὺ αἰσθάνθηκε ἀπὸ βραδὺς στὸ δεξιὸ σαγόνι καὶ πῶς ὕστερα τὴ νύκτα ξύπνησε μὲ φοβερὸ πονόδοντο. Καὶ γιὰ νὰ τὸν καταλάβῃ καλλίτερα ἔδινε στὸ πρόσωπό του μαρτυρικὴ ἔκφρασι, σφαλνοῦσε τὰ μάτια, στρηφογύριζε τὸ κεφάλι καὶ βογγοῦσε, ἐνῶ ὁ ἀσπρογένης Σαμουὴλ συμπαθητικὰ κουνοῦσε τὸ κεφάλι κ' ἔλεγε:

— Ἄϊ-αϊ-αϊ! Τί πόνος!

Ὁ τρόπος αὐτὸς τοῦ Σαμουὴλ ἄρεσε στὸν Μπὲν-Τώδιτ καὶ ξανάρχισε τὴ διήγησί του. Σὲ λίγο ξαναγύρισε στὰ παλιὰ ἐκεῖνα χρόνια ποὺ γιὰ πρώτη φορὰ τοῦ εἶχε χαλάσει τὸ πρῶτο κάτου δόντι στὸ ἀριστερὸ μέρος. Μ' αὐτὴ τὴ ζωηρὴ κουβέντα ἔφθασαν στὸ Γολγοθᾶ. Ὁ ἥλιος καταδικασμένος νὰ φωτίζῃ τὸν κόσμο τὴ φοβερὴ ἐκείν' ἡμέρα, εἶχε πιὰ βασιλέψῃ πίσω ἀπὸ τοὺς μακρυνοὺς λόφους καὶ στὸν ὁρίζοντα φλόγιζε σὰ ματωμένο σημάδι μιὰ στενὴ λουρίδα καὶ στὸ βάθος μόλις μαύριζαν οἱ σταυροί. Στὸ βάθρο τοῦ μεσαίου σταυροῦ ἄσπριζαν θαμπὰ κάποιοι γονατισμένοι ἄνθρωποι.

Ὁ κόσμος εἶχε πιὰ διαλυθῇ, ἄρχιζε ψύχρα καὶ ὁ Μπὲν-Τώδιτ, ἀφοῦ ἔρριψε μιὰ γρήγορη ματιὰ στοὺς σταυρωμένους, πῆρε ἀπὸ τὸ χέρι τὸν Σαμουὴλ καὶ μὲ προσοχὴ τὸν γύρισε κατὰ τὸ σπίτι. Αἰσθανότανε τὸν ἑαυτό του ἐξαιρετικὰ εὔγλωττο καὶ ἤθελε νὰ ἀποτελειώσει τὴν διήγησί του γιὰ τὸν πονόδοντο. Ἔτσι προχωροῦσαν κ' ἐνῶ ὁ Σαμουὴλ συμπαθητικὰ τοῦ ἔγνεφε καὶ τοῦ ξεφωνοῦσε, ὁ Μπὲν-Τώδιτ ἔδινε στὸ πρόσωπό του μαρτυρικὴ ἔκφρασι, στρηφογύριζε τὸ κεφάλι καὶ ψευτοκναστέναζε, στὴν ὥρα ποὺ ἀπὸ τὲς βαθειὲς χαράδρες, ἀπὸ τῆς μακρυνὲς κατακαμμένες πεδιάδες σηκώνουνται ἡ μαύρη νύκτα, σὰ νἄθελε νὰ κρύψῃ ἀπὸ τὴν ὄψι τοῦ οὐρανοῦ τὸ μεγάλο κακούργημα τῆς γῆς.

(*Λεωνίδας Ἀνδρέεφ*) Μεταφραστὴς Κ. ΚΟΚΟΛΗΣ.

ΠΑΡΑΠΟΝΟ ΣΤΟΝ ΙΣΛΑΑΜ

ΣΤΟΝ ΗΛ. ΓΑΦΟ

Les yeux en pleurs au ciel se lévent à tout heure;
L'espoir vers Dieu se tourne et Dieu l'entend crier.
Laissez tout ce qui pleure.
Prier
VICTOR HUGO (Les Quatres vents de L'esprit).

Θὰ σᾶς μιλήσω γιὰ λίγες στιγμές.

Καὶ πραγματικὰ ἡ ἱστορία μου—ἂν μπορεῖ νὰ πωθῇ τέτοια - στὸ ἀργοπέρασμα λίγων στιγμῶν κλείνεται κι' εἶναι σύντομη ὅσο τὸ χρονικό της πλαίσιο κι' εἶναι παθητικὴ κι' ἀπὸ τὴν φρένα ἀδιάγραφτη ὡς εἶναι μόνο κάποιες στιγμὲς τῆς ζωῆς μας, μόνον στιγμές!!

Ἐσουρούπωνε στὸ Σαλιχλῆ... Περπατοῦσα μοναχός μου στὸ μάκρος τῆς γραμμῆς τοῦ Σιδηροδρόμου κι' ἔπινα βαθειὰ μέσα μου ὅλη τὴν μελογχολία ποὺ κλείνουν μερικὲς δύσες αὐτῶν τῶν ὁλοφύτων μερῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας.

Λίγο πειὸ πάνω μου, ἕνα Τούρκικο νεκροταφεῖο πὲς τελειωτικὰ ἀδέσποτο, μὲ τὶς μαυριδερές του πέτρες ποὺ ὀρθοστέκονταν κεφαλαριὲς κάποιων τάφων καὶ πειὸ κάτω ἕνα ἀνηφορι·ὸ μονοπάτι βυθισμένο στὸ δάσος ποὺ σχημάτιζαν περήφανες οἱ λεῦκες καὶ ποὺ στὸ βάθος του διάκρινες ἕνα καραβάνι ἀπὸ φορτωμένες καμῆλες, ποὺ ὀχώντουσαν ἀπὸ τὸ Ἀλασεχίρ καὶ πειὸ κοντὰ κάποια μαυριδερὴ σιλουέτα ποὺ κοντοζύγωνε τὴ γραμμὴ.

Δὲν εἶχαν περάσει λίγα λεπτὰ καὶ στὰ μάτια μου καθαρὰ φάνηκε ὁ Γιουσούφ, ὁ Χόντζας ἐνὸς τζαμιοῦ ποὺ βρίσκονταν κοντὰ στὸ Τούρκικο νεκροταφεῖο.

Ὁ Γιουσούφ Ἐφέντης ἦταν ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ποὺ ἔβλεπαν ὅλα μὲ τὸ φιλοσοφικὸ μάτι τοῦ ἀνθρώπου που βλέπει τὰ πράγματα ἀπὸ πολὺ ψηλά. Ψηλός, λιγνός, μὲ δύο σταχτιὰ μάτια μικρὰ καὶ σκεδὸν στρογγυλά, ὑποδέχονταν κάθε σου λόγο μὲ κάποιο χαμογέλειο λίγο ἀχαρακτήριστο ποὺ ἔκλεινε μέσα του κάποια καλωσύνη, μ' ἀντάμα καὶ κάποια πικρὴ εἰρωνεία ποὺ λὲς κι' εἶταν παιδὶ γνήσιο τοῦ ὁριζικοῦ, αὐτοῦ τοῦ αἰωνίου κεσμὲτ (πεπρωμένου), ποὺ καθοδηγάει ὅλα ψυχὰ κι' ἄστοργα,

Τὸν εἶχα γνωρίσει σ' ἕνα ῥαχὰτ-καφενὲ καὶ κάθε μεταμεσήμερο συναντιόμαστε κι' οἱ δύο πάνω στὸν ναργιλὲ καὶ, κεῖ, κάτω ἀπὸ τὴ μεθυστικιὰ γοητεία τοῦ Καπνοῦ γινήκαμε φίλοι, ποὺ ἄφοβα νὰ λέμε ὁ ἕνας στὸν ἄλλον τὶς σκέψες μας—μάλιστα ὁ Γιουσούφ Ἐφέντης ποὺ δὲν ἐκφράζονταν καθόλου καὶ ἰδιαίτατα στοὺς Ρωμιοὺς ποὺ γι' αὐτὸν ἦσαντε ἀτλοὶ κατακτητές.

Μαζὺ μου ὅμως ἄρχισε νὰ πέρνῃ θάρρος ὡς τὸ σημεῖο νὰ μὲ καλέσῃ στὸ σπίτι του.

Πῆγα καὶ κεῖ συνάντησα μιὰ Τουρκάλα μὲ τὸν φερετζὲ καὶ γὼ μόλις πμῆκα, μιὰ καὶ τὴ θεώρησα τοῦ σπιτιοῦ, τῆς ἔσφιξα τὸ χέρι γερὰ γερά.

Αὐτὸς ὁ χαιρετισμὸς δὲν ξέρω πῶς φάνηκε στὸν Γιουσούφ κι' ἀπὸ κείνη τὴν ἡμέρα ἔπαψε νὰ μοῦ πολυκουβεντιάζῃ κι' ἀπόφευγε νἄρχεται στὸν καφενὲ

τὶς ὥρες ποὔξερε πῶς θἄμαι ἐγώ. Ἔτσι εἶχα νὰ τὸν δῶ κάπου-δέκα μέρες καὶ μόνον κεῖνο τὸ σούρουπο τὸν συνάντησα στὴ γραμμὴ καὶ μιὰ καὶ τὸν εἶδα ἀποφάσισα νὰ κοντοσταθῶ γιὰ νὰ τὸν καλησπερήσω.

Σὲ λίγο πέρασε.

— Καλησπέρα Γιουσούφ τοῦ κάνω.

—Καλησπέρα, ἐφέντη μου λέει καὶ προχώρησε ὡς τὴ πόρτα τοῦ τζαμιοῦ.

Ἐγὼ στάθηκα καὶ τὸν παρακολούθησα ὡς ποῦ τὸν εἶδα νὰ κάθεται στὴ πεζούλα τῆς πόρτας καὶ νὰ ἀραδιάζῃ ἐπάνω κἄτι φαγώσιμα καὶ νὰ τρώῃ.

Γυρίζοντας, πάντα θὰ πέρναγ' ἀπ' τὸ τζαμὶ κι' ἔτσι μιὰ καὶ καλὴ γύρισα καὶ προχώρησα μὲ γρήγορο βῆμα.

Ὅταν κοντοζύγωνα τὸν εἶδα νὰ μὲ κυτάζῃ μ' ἕνα τρόπο ποῦ ἔδειχνε ὅλη του τὴν ἀμηχανία ἀναφορικὰ μὲ τὴ στάση ποὔπρεπε νὰ τηρήσῃ.

Κείνη τὴ στιγμὴ ὁ τύπος ἐνίκησε καὶ πέρνοντας τὸ συνειθισμένο χαμόγελο, μοῦ λέει:

—Μπουγιουροῦ ἐφέντη (δηλ. ὁρίστε).

Δίχως δεύτερη πρόσκληση ἐζύγωσα καὶ κάθησα στὴ Μπεζοῦλα πιάνοντας ἀμέσως κουβέντα.

Δὲν σὲ καταλαβαίνω Γιουσούφ ἐφέντη τοῦ λέω. Ἀπ' τὴν ἡμέρα κείνη ποὔρθα σπίτι σου μ' ἀποφεύγεις, γιατί; Ἐμεῖς οἱ Ῥωμιοὶ δέν πειράζουν κανέναν κι' ὅμως μᾶς φοβᾶστε. Κι' ἀκόμα τοῦπα πολλὰ γιὰ τὰ αἰσθήματά μου

Σέ τίποτα δὲν ἀπάντησε. Μονάχα ἀφοῦ μὲ κύταξε καλὰ, μὲ νοτισμένα μάτια, ἐβγαλεν ἕνα βαθὺ ἀναστεναγμόν. Κι' ἦταν βαθὺς πολὺ βαθὺς ὁ ἀναστεναγμός του γιατὶ στ' αὐτιά μου ἀντήχησε σὰν μακρυνὸς θρῆνος, μοιρολόϊ ἀτέλειωτο.

Τὸν κύταξα καλὰ στὰ μάτια προσπαθῶντας ν' ἀντικρύσω τὴ ψυχή του καλύτερα, μὰ δὲν τὸ κατώρθωσα γιατὶ ὁ Γιουσούφ ἀπότομα σηκώθηκε, μοῦδειξε τὸν Μιναρε καὶ μπῆκε στὴν αὐλόπορτα τοῦ τζαμιοῦ.

Τὸν εἶδα διαδοχικὰ νὰ βγάζῃ τὰ παπούστια του, νὰ πλένῃ σ' ἕνα μικρὸ συντριβάνι τὰ πόδια του, νὰ γονατίζῃ μπρὸς στὴν πόρτα τοῦ τζαμιοῦ καὶ τέλος ν' ἀνεβαίνῃ στὸ Μιναρέ.

Γύρω εἶχε νυχτώσει καὶ μοναχὰ τὸ φεγγάρι χρυσοστεφάνωνε τὶς λεῦκες. Κρότος κανένας δὲν ἀκουγόνταν κι' αὐτὸ τὸ θρόϊσμα ποῦ ἀνάδυναν οἱ λεῦκες—μεγαλόπρεπη προσευχὴ τῆς νύχτας—εἶχε κείνη τὴ στιγμὴ σταματήσει. Ἐρημιὰ γύρω βασίλευε καὶ μοναχὰ μιὰ μυστηριώδικη σκιὰ κινιῶνταν στὸ Μιναρέ, ποῦ σὰν βρυκόλακας ὀρθόνονταν στὸ γκρίζιο φῶς τῆς σελήνης.

Ἐκάθησα κάτω ἀπὸ μιὰ μοναχικὴ λεῦκα ποὔβλεπε στὸν Μιναρὲ κι' ἀσυνείδητα περίμενα ν' ἀκούσω τὴν προσευχή.

Σὲ λίγο μέσα στὴ μυστικόπαθη σιγὴ τῆς νύχτας ἀκούστηκε ἡ προσευχὴ τοῦ Χόντζα.

Ἔτυχε ποτές σας, ν' ἀκούσετε τὴ νυχτιάτικη αὐτὴ προσευχὴ τοῦ Χόντζα;

Ἀπλὸ τραγοῦδι, συρμένος ἀμανὲς σὲ πεζότατου διαβάτη αἴσθησες, ἦταν γιὰ μένα μακρὺ καὶ πικρότατο μοιρολόϊ, κλάψα ἀτέλειωτη ποῦ ἀνάβρυζε ἀπὸ τὰ βάθεια ἢ τὰ ἄδυτα κάποιας φυλῆς, ποῦ σπασμωδικὰ ἀγωνιοῦσε κάτω στὴ δυστυχιὰ τῆς ὑποδούλωσης κι' ἔνοιωθε βαρὺ καὶ ἀσήκωτο τὸ πέλμα τσῦ κατακτητή της.

Κι' ἦταν ἀκόμα κάποιο παράπονον ποῦ ἴσια κάποιο μονοπάτι ἔπερνε γιὰ τοῦ Ἰσλαάμ τῆς ὡριόμορφες χῶρες. Κι' ἀκόμα ἔκλειε μέσα του τὸ μοιρολόϊ αὐτό, ὅλο τὸ χρῶμα κάποιας ἐγκαρτέρησης ποῦ σὲ συγκλόνιζε σύγκορμο καὶ νότισμα στὰ μάτια σου ἔφερνε.

Ὦ, τοῦ προφήτη ὁ ταπεινότατος δοῦλος πειθίνια τὰ παράπονα ἔστελνε σὰν γήϊνο θύμιασμα, ποῦ καπνὸς ἀπὸ ἀνέμου ἀπείραχτος κύματα τοῦ προφήτη τὴ μακαριότητα ἀνατάραζε.

Καὶ τὴ γλυκόλαλη φωνὴ τοῦ Χόντζα λὲς καὶ χίλιες ἄλλες φωνὲς ἀκολουθοῦσαν μυριόστομες ἀπ' τῶν γερόντων βγαλμένες τὰ ἀδύνατα στήθεια κι' ἀπ' τῶν ἀντρῶν τὰ φλογισμένα ὡς τὶς πειὸ γλυκὲς ἐκεῖνες ποῦ ἀπ' τὰ καφάσια κάποιου γυναικωνίτη ἔβγαιναν γλυκόλαλες, παθητικές, μὰ ἀκόμα ῥαγισμένες καὶ μυριόστομες, τρεμάμενες στῆς σάρκας τούς φόβους καὶ τὶς ἀνατριχίλες.

Κι' ὁ Χόντζας ὅλο ξακολουθοῦσε τὴ προσευχή του γυρίζοντας σὲ χίλια σημάδια τοῦ ὁρίζοντα, μὴ καὶ μείνει πιστὸς ποῦ νὰ μὴν τὴν ἀκούσῃ καὶ ποιητὴς ποῦ νὰ μὴν κλάψῃ.

Κι' ὅλα τὰ πρόδειν κάποιος συρμένος ἦχος. Ὁ Χόντζας ὅμως στοὺς ἀγέρηδες ξεχυλίζοντας τὸ πικρότατο μοιρολόϊ του, ξακολουθοῦσε μὲ ἀκλόνητη πίστη τὴν ὁμιλία του, ποῦ σὲ στιγμὲς ἔπερνε τὸν τόνο τὸν παράξενο ποῦ κρύβει τὸ ῥώτημα κάποιου ἀδικημένου. Μὰ πάλι δὲν πρόφτανες νὰ νοίωσῃς αὐτὸν τὸν τόνο καὶ τὸ παληὸ ξεσυρμένο μιρολόϊ ἀκολουθοῦσε.

Τί ν' ἄταν;

Ὑψώνονταν ὡς τὸ θάρρος κἄτι ν' ἀρωτήσῃ τὸν μακάριο προφήτη;

Μὰ πάλι πειὰ ἡ ἄστοργη ἀπάντηση ποῦ στὸ πικρότατο μοιρολόϊ τὸν ξανάριχνε;

Ὅλα ἦταν ἕνα μυστήριο. Ὅλα κρυβώντουσαν στὰ ἄδυτα μιᾶς ψυχῆς ὡριόμορφης, ἐπιτήδεια ὅμως κρυμένης στὸ φερεντζέ, ποῦ ὅλα τὰ κάλλη σοῦκρυβε καὶ μόνο στοῦ ἤχου τὸ κλάμα τὴ πίκρα σοῦ φανέρωνε.

Κι' ὁ Χόντζας πάλι προσηλωμένος στὴν ἀξεδιάλυτη ὁμιλία του, ἔπερνε τὴ τελευταία του στροφή.

Λὲς κι' ἔλεγε κάποιο ἐπίλογο στὸ μοιρολόϊ του, σ' ἀλλοιώτικο τόνο τονισμένον, γιατὶ τώρα ὁ Χόντζας λὲς καὶ ξέσπαγε σὲ κάποιο μεράκι.

Ποιὸς ξέρει; — Ὁ Προφήτης θ' ἄκουσε.

Κάποια ἀχτῖδα θὰ θαμποφώτισε τοῦ πόνου τὰ ἄδυτα καὶ σὲ κάποια Διονυσιακὴ μέθη τὸν πονεμένο ἱερέα εἶχε ῥίξει.

Ὦ πόσο τότε ὁρμητικὴ κι' ἀκατασχετη, σὰν χείμαρος, ἡ ψυχὴ στὸν ἦχο τῆς προσευχῆς φανερώθηκε!

Κι' ἀκόμα πόση σταθερότη ἔκρυβε στὴν πίστη γιὰ τὰ μελλούμενα!

Θἄταν κάποια ἱερὴ στιγμὴ. Τοῦ προφήτη ἡ αἰώνια μακαριότητα γιὰ στιγμὴ μόνον θἄχε σταματήσει. —Ἥσυχα.

Θὰ πρόσεξε στοὺς πιστούς του. Μὰ πάλι τὶ νὰ κάμῃ ἀνείμπορος πολὺ μακρυά, πὲς πολὺ ψηλά.

Κάποιο σύνεφο διαβατάρικο ψιλὴ βροχοῦλα ξαπόλυσε.

Ὁ Χόντζας πάλι ξύπνησε ἀπ' τὸ λιγόστιγμο Διονυσιακὸ μεθῦσι, ξανάπεσε στὸ παληὸ μοιρολόϊ τὸ γιομάτο πίκρα, τὸ ἀτέλειωτο, τὸ σπαρακτικὸ ποῦ πρόδινε τὴ κατάσταση μιᾶς ψυχῆς ποῦ μέσα της καθρεφτίζονταν, καὶ δειλὰ δειλὰ φωτίζονταν, χίλιων ψυχῶν οἱ ἀγωνίες,

Τὸ συνεφάκι προσπέρασε, ψιλὴ πολὺ ψιλὴ ἡ βροχοῦλα του καὶ λιγόστιγμη.

Ὁ Προφήτης θάχυσε κάποιο δάκρυ. Μὰ πάλι θάπεσε στὸ ῥαχάτ. Ὁ οὐρανὸς ξαναφάνηκε καθάριος καὶ ὁ τόπος μαξεμένος καὶ μυστικόπαθα φωτισμένος, εἰς τὸ γκρίζιο φῶς τῆς σελήνης.

Ὁ Χόντζας ὕστερα ἀπὸ ληγοστοὺς ἤχους τέλειωσε τὴ προσευχή του.

Σιγὰ σιγὰ κι' ἡ σιωπὴ χάθηκε στα μικροψιθυρίσματα καὶ στὰ βήματα κάποιων ποῦ ῥχώντουσαν.

Ἦσαν οἱ πιστοὶ ποῦ ῥχώντουσαν νὰ προσευχηθοῦνε.

Ὁ χόντζας τοὺς ἀντίκρυσε καὶ τοὺς ἐρριξε κάποιο βλέμμα σὰν νὰ τοὺς ἔδινε θάρρος.

Μπῆκαν ὅλη στὸ τζαμὶ κι' ἔκαναν μετάνοιες, κρατῶντας τ' αὐτιά τους.

Ὦ ἐκείνη τὴν ὥρα ἡ ἱερὴ τελετὴ κατ' κι' ἡ κατάνυξη εἶχε πάψει.

Ὁ Ἰσλαάμ σίγουρα δὲν τοὺς ἄκουγε.

Ἦσαν πολὺ πάρα πολὺ ἐπίγειοι.

ΚΩΣΤΗΣ Ι. ΜΠΑΣΤΟΥΝΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ

Ὅταν ἡ λεύκα ἄφησε καὶ τὸ τελευταῖο της φύλλο 'στὸν ἄνεμο, ὁ Καλλιτέχνης, ποὺ ἀπὸ πολὺν καιρὸ δὲν εἶχε καθόλου ἐργασθῆ, ἐκάθησε νὰ γράψῃ. Πρώτη φορὰ εἶχεν αἰσθανθῆ τόσην ὄρεξη νὰ γράψῃ, καὶ κάτω ἀπὸ τὰ μακρουλὰ, λευκά του δάκτυλα, πρώτη φορὰ ἄλλαξε τόσο γρήγορα τὰ φύλλα. Στὰ μαλλιά του ἔπνεε ἡ σκυθρωπὴ νοτιὰ καὶ τὰ ἑνωμένα φρύδια του, κατεβασμένα, ἔμοιαζαν τὸ Πνεῦμα ἐπάνω 'στὸ μέτωπό του, μ' ἀνοιγμένα φτερά.

Δὲν ἔγραφε μήτε γιὰ τὴ γαλάζια φλέβα τοῦ ρυακιοῦ, ποὺ ῥέει μὲς στὴ βελοῦδινη χλόη, μήτε γιὰ τ' ἀσημένια ἄστρα, ποὺ σαλεύουν ἐπάνω ἀπὸ τὶς ἐρημίες, μήτε τέλος γιὰ τὸν λευκό, τὸν κατάλευκο ἄγγελο, ποὺ εἶχεν ἰδῆ μιὰ σκοτεινὴ χιονισμένη νύχτα νὰ πέφτῃ καὶ νὰ πεθαίνῃ παγωμένος ἀπάνω 'ς τὸ χιόνι· ἡ σκέψι του εἶχε σταθῆ γιὰ μιὰ στιγμὴ ἀπάνω 'ς τὸ πιὸ λεπτὸ καὶ 'ς τὸ πιὸ ἁβρό: στὰ φτερὰ μιᾶς πεταλούδας, μιᾶς παραστρατημένης πεταλούδας, ποὺ ἐσάλευε ἀρπαγμένη σ' ἕνα κλαρί, κάτω ἀπὸ τὸν ἥλιο, καὶ 'ς τὸ πιὸ ἀπόνεμο μέρος τοῦ κήπου. Τὴν εἶδε μιὰ στιγμή, μιὰ στιγμὴ μόνο· ὕστερα ὁ ἥλιος ἐσκυθρώπασε καὶ τὴν ἔχασε: μὰ αὐτὸς ἔσκυψε 'ς τὸ χαρτί του καὶ θάλεγες πώς, ἀπὸ μιὰ στιγμή, θὰ μποροῦσε γιὰ πάντα νὰ γράφῃ: καὶ μήπως μένει πιὰ τίποτε πιὸ πολὺ γιὰ τὸν Καλλιτέχνη! Ἡ ψυχὴ πολλὲς φορὲς βλέπει μὲ τὰ μάτια της πίσω στοὺς αἰῶνας, ἔπειτα τὰ σφαλᾷ καὶ μᾶς λέῃ τὴν σκέψι της.

Ἀλλά, ὅταν ἐσουρούπωσε, ἡ Ἀμφιβολία, ποὺ εἶναι ἡ πεισματάρα κόρη τῆς Νύχτας, κατέβηκε ἀπαλὰ μπροστὰ 'ς τὸν Καλλιτέχνη· τὸ σκότος ἦταν πυκνό· ὁ Καλλιτέχνης σήκωσε τὰ μάτια ἀπὸ τὸ ἔργον του καὶ τὴν κύτταξεν ἀτενῶς καὶ ὥρα πολλή. Ἡ νύχτα ἦταν σκοτεινή, μὰ μποροῦσε νὰ ξεχωρίζῃ μπροστά του τὴν στυγνὴ καὶ ἀκατάδεχτην ὄψι της ποῦ ἄλλαζε χίλιες φορφές· ἐδύθισε τὸ χέρι του 'ς τὰ πυκνά του μαλλιά, σὰν μαργαριτάρι μέσα 'ς τὸν ἔδενο, ἔρριξε πίσω τὸ κεφάλι του, καὶ ἄρχισε νὰ σκέπτεται. . . .

Καί, ὕστερα ἀπὸ πολλὴν ὥρα, ἀπάνω ἀπὸ τὰ δένδρα τῶν ἔρημων κάμπων καὶ ἀπάνω ἀπὸ τὰ ἀπόμονα βράχια τῶν ἀκτῶν, ἄνοιξε σιγαλά, σὰν θαῦμα, ἕνα μεγάλο, στρογγυλό, ἀργυρὸ βλέφαρο, τὸ φεγγάρι ἔπεσε μέσα 'ς τὴν κάμαρα τοῦ Καλλιτέχνου καὶ γύρω ὅλα τά πράγματα ἀπέκτησαν, σὰν σκοτεινὰ ἐξωτικά, μακρουλὲς μαῦρες σῦρές: οἱ σκιὲς τῶν πραγμάτων φαίνονται ὅταν βγῇ τὸ φῶς.

Τότε ὁ Καλλιτέχνης ἔσυρε ἕνα φύλλο χαρτὶ καὶ ἔγραψε κάτω ἀπὸ τὸ φεγγάρι,-ἴσως γιατὶ τὸ προτιμοῦσε, ἴσως γιατὶ δὲν εἶχε ἄλλο φῶς. Καὶ ἔγραψε ἔτσι: Καλέ μου φίλε σήμερα ἐκάθησα νὰ γράψω ἕνα Ἐλεγεῖο γιὰ μιὰν ἑτοιμοθάνατη πεταλοῦδα· καὶ 'στὸ τέλος ἔχω σταματήσει: ἡ πεταλοῦδα πρέπει νὰ πεθάνῃ! Ἐβασάνισα πολὺ τὸν νοῦ μου, ἀλλὰ εἶδα πῶς δὲν μποροῦσα νὰ φανῶ εὐσπλαχνικός: ἡ Τέχνη μοῦ ζητεῖ ἀποκλειστικῶς νὰ τὴν θανατώσω. Τὸ ἀπεφάσισα λοιπόν, μὰ τότε μοῦ παρουσιάσθηκε ἡ ἀμφιβολία, ἂν ἐδῶ ἡ Φύσις θὰ ἦτο σύμφωνη μὲ τὴν Τέχνη.

Πρὶν ἀπὸ τὴ γενεὰ τῶν σημερινῶν θεῶν, ἐβασίλευε 'ς τὸν κόσμο ὁ Ἀπόλλων· καὶ τότε θὰ ἠμποροῦσα νὰ ἤμουν ἀπολύτως βέβαιος, ὅτι ἡ Φύσις θὰ ὑπετάσσετο 'ς τὴν Τέχνη, ὅπως εἶναι χρέος της. Ἀλλὰ σήμερα ὁ Ἀπόλλων εἶναι πεθαμένος καὶ εἶναι κάπως δύσκολο νὰ εἶναι κανεὶς εἰδωλολάτρης: ἢ θὰ γίνῃ ἕνας ἀποτυχημένος γόης ποῦ ὁ κόσμος θὰ τὸν χλευάσῃ ἢ θὰ γίνῃ τέλος ἕνας Θεός: ἐγὼ εἶμαι ἀδύνατος γιὰ τὸ δεύτερο καὶ ἐξ ἄλλου τρέμω πολὺ γιὰ τὸ πρῶτο.—Λοιπόν, ψάξε σὲ παρακαλῶ, νὰ μὲ βεβαιώσῃς,—πεθαίνει τάχα ἡ Πεταλοῦδα τὸ ἴδιο φθινόπωρο ἢ ζῇ ἴσως μερικὰ χρόνια; ἡ Τέχνη μοῦ λέει: «—Πεθαίνει! ***Δὲν μπορεῖ*** νὰ κάνῃ ἄλλο, παρὰ νὰ πεθάνῃ!» Ἀλλὰ ἡ Φύσις τί ν'ἀποκρίνεται; Δὲν ξέρω πῶς νὰ τὴ ρωτήσω. Καὶ ἡ ἀμφιβολία μὲ βασανίζει.—Κύτταξε ἐσὺ σὲ κανένα μεγάλο λεξικὸ — καὶ γράψε μου, μόνον αὐτὸ-δά: τ' ἄλλα ὅλα τ' ἀνεπλήρωσε ἡ Τέχνη ὁπωσοῦν. Μὰ θέλω νὰ μοῦ ἀπαντήσῃς γρήγορα· ὡς ποὺ νὰ λάβω ἀπάντησι, δὲν θὰ κάνω ἄλλο, παρὰ νὰ περιμένω».

Ἐσκέφθηκε, ὕστερα προσέθεσε: «Ὑστερόγραφον·-θὰ ἐρχόμουν ὁ ἴδιος, ἀλλὰ δὲν εἶμαι εἰς κατάστασι νὰ ἔλθω 'ς τὴν Πολιτεία»· ὕστερα τὸ ἔσβυσε καὶ ἔγραψε «ἀλλὰ εἶμαι πολὺ κουρασμένος».

Οἱ μουσικὲς ἡμέρες τοῦ φθινοπώρου ἐπερνοῦσαν

μιὰ-μιά, σὰν χορεία μελῳδικῶν Μουσῶν. Τὰ φύλλα ἐπέθαιναν 'ς τὴ γλόη, τὸ ἄρωτρο χαράκωνε σιγαλὰ τὰ γυμνὰ χωράφια, καὶ οἱ ἄνεμοι ὡρμοῦσαν ἀπὸ πίσω ἀπὸ τὰ βουνὰ καὶ σάλευαν μέσα 'στὰ σύννεφα. Μπροστὰ 'ς τὸ παράθυρο ἕνα μάτσο κλαριά, ὕστερα πάλι πιὸ κάτω κλαριά, ὅλο κλαριά,—σὰν κτάρτια τῶν μεγάλων λιμένων ἀκίνητα μέσα 'ς τὴν πάχνη. Τὸ μαῦρο κοράκι, ποὺ ἐπλανᾶτο 'ς τὸν οὐρανό, καὶ ὁ ἄσπρος ἀῤῥὸς ποὺ ἐκόχλαζε μέσα 'ς τὸ ποτάμι,-αὐτὰ μονάχα ἔμεναν νὰ παλεύουν μὲ ὅλο ἐκεῖνο τὸ χλώμιασμα τοῦ φθινοπώρου. . . Ὁ Καλλιτέχνης ἐστριφογυρνοῦσε τότε ἀνάμεσα 'ς τὰ μαδημένα περιβόλια, ἔμπλεκε τὰ πόδια του 'ς τὰ ξερὰ φύλλα, καὶ πολλὲς φορὲς ἔστεκε νὰ ἀφριγκαστῇ τὸν κρωγμὸ τῶν ὀρνέων ἢ τὸ βέλασμα μακρινῆς ἀγελάδας. Δὲν εἶχε λάβει ἀκόμη καμμιὰν ἀπάντησι καὶ εἶχε παύσει νὰ γράφῃ· εὕρισκε πῶς ἦταν ἀνόητο νὰ μὴν ἀκούῃ κανεὶς ὁ ἴδιος τὶς πνοὲς τοῦ ἀνέμου, παρὰ νὰ περιμένῃ νὰ τοῦ τὶς ἑρμηνεύῃ τό βιβλίο· καὶ ἀποροῦσε ποιὰ εἶναι ἡ ἀνάγκη νὰ γράφωνται τόσα βιβλία, γιὰ πράγματα ποὺ εἶναι τόσο ἁπλᾶ καὶ εὔκολα.

Μιὰ μέρα ὅμως ὁ ἄγριος ἄνεμος ἀναποδογύρισε ἀπὸ ψηλὰ-ψηλὰ τὰ σκοτεινὰ φτερά του καὶ ἔῤῥεξε κάτω τοὺς κάμπους μὲ πυκνότατο νερό· ἄρχισαν οἱ πρῶτες ἀτελείωτες βροχές, μακρειὰ σειρὰ ἡμερῶν, πνιγμένων 'ς τὴ βροχή. . . . Ὁ Καλλιτέχνης ἔμενε πάντα κλεισμένος 'ς τὴν κάμαρά του καὶ ἔβλεπε ἐπάνω 'στὰ τζάμια του νὰ σπάζῃ βλῃ ἡ ὀργὴ τοῦ στοιχείου, καὶ ἄκουε τὴ στέγη του νὰ στάζῃ σὲ χίλιες μεριές· ἀλήθεια, ἔσταζε σιγὰ καὶ μὲ πικρὸ παράπονο, σὰν νὰ ἦταν κλάμμα, ποὺ ἐπρόσεχε πολὺ νὰ μὴ τὸν λυπήσῃ.—Φύλλα καὶ σκόνες ἦταν σκορπισμένα 'ς τὸ πάτωμα καὶ τὰ χαρτιά του σκεπασμένα ἀπὸ στάχτη... Καὶ τότε αἰσθάνθηκε μιὰ σκλαβιά, πολὺ στενὴ καὶ πολὺ σκοτεινή, καὶ ἄρχισε νὰ μετανοιώνῃ ποὺ εἶχε παύσει πιὰ νὰ γράφῃ καὶ εἶχε ξεχάσῃ πιὰ νὰ σκέπτεται. Ἡ φωνὴ τοῦ ἀνέμου τοῦ μιλοῦσε πολὺ θλιβερὰ καὶ δὲν εἶχε τίποτε νὰ τοῦ ἀπαντήσῃ.

Τότε τὰ μάτια του ἔπεσαν ἔξαφνα σ' ἕνα φάκελο· τὸν ξέσχισε μονομιᾶς καὶ διάβασε αὐτὰ τὰ λόγια: «Ἀγαπητέ! μὲ συγχωρεῖς, ποὺ δὲν ἐπρόσεξα ἐγκαίρως γιὰ τὸ καλλιτεχνικό σου ἐκεῖνο ζήτημα, ἀλλὰ ἤμουν ἀπασχολημένος μὲ πολὺ σπουδαιότερα· ἀγοράζω μετοχές. Τέλος κατώρθωσα χθὲς ν' ἀνοίξω τὸ λεξικό· μάθε λοιπὸν ὅτι ἡ πεταλοῦδα ζῇ μόνο ὡς τὸ φθινόπωρο».

«—Τὸ ἔχω! τὸ ἔχω!» ἐφώναξε ὁ Καλλιτέχνης πανευτυχισμένος. Καὶ ἦταν τόσο εὐτυχής, πού, ἂν τοῦ τὸ ἐπέτρεπαν τὰ παγωμένα του πόδια, θὰ πηδοῦσε κιόλας ἀπ' τὴ χαρά του.

Καὶ εὐθὺς ἔσκυψε καὶ ἄρχισε νὰ ψάχνῃ· καὶ, ἀφοῦ πολλὲς φορὲς ἔσκυψε, τέλος ηὗρε τὸ ἀπορριγμένο του σχέδιο μαζὶ μὲ πολλὰ ἄλλα σχισμένα χαρτιά· τὸ τίναξε, τὸ φύσησε, καὶ τὸ ξεδίπλωσε ἀπάνω 'στὸ τραπέζι. Καὶ ἐκάθησε καὶ ἄρχισε νὰ γράφῃ· καὶ ἡ Ἔμπνευσις ἐγέλασε μέσα του, καὶ καθρεφτίστηκε 'ς τὰ μάτια του καὶ γέλασε γύρῳ ὅλο τὸ δωμάτιο καὶ ἔπειτα ἔξω ὅλη ἡ Φύσις. Γιατί, ἂν ἡ Ἐλευθερία φθάνῃ τόσο μόνο, ὅσο νὰ σηκώσῃ τὸν δοῦλο ὄρθιον ἀπάνω 'ς τὴ γῆ, μπορεῖ ὅμως νὰ σηκώσῃ 'ς τοὺς οὐρανοὺς τὸν Καλλιτέχνη.

Κάτω ἀπὸ τὰ νερά, ποὺ ἐστάλαζαν ἀπέραντα ἀπὸ τὴ στέγη, μέσα σ' ὅλη τὴ ψύχρα καὶ τὴν ὑγρασία, ποὺ ἁπλώνετο μέσα 'ς τὸ δωμάτιο, ὁ Ἐλεύθερος Καλλιτέχνης μὲ ἕνα μειδίαμα ὑπερτάτης Εὐδαιμονίας, ποὺ θὰ ἐζήλευαν ὅλοι οἱ ἄγγελοι τοῦ οὐρανοῦ, ἐξηκολούθησε νὰ γράφῃ· καὶ ἔλεγες, πὼς ἅμα θὰ ἐσταματοῦσε πιὰ νὰ γράφῃ, θὰ ἔπαυε πιὰ καὶ νὰ ζῇ. Ἦταν δὲ πάντα τόσο εὐτυχής, γιατὶ ἡ Πεταλοῦδα γεννιέται τὴν ἄνοιξι καὶ πεθαίνει τὸ ἴδιο φθινόπωρο.

ΤΕΛΟΣ ΑΓΡΑΣ

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ κ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ

Δημοσιεύομεν κατὰ καθῆκον ἐκ τῶν ἐστενογραφημένων πρακτικῶν τὸν λόγον τοῦ Πληρεξουσίου τῶν Σαράντα Ἐκκλησιῶν ὅτις ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως κατὰ τὴν 15 Φεβρουαρίου ἐ. ἔ. ἐπροκάλεσε ῥίγη πατριωτικῶν συγκινήσεων.

Ν. Κωνσταντόπουλος. Ἴσως θὰ ἦτο περιττὸς πᾶς πρόσθετος λόγος ἐπὶ τοῦ ζητήματος, ὅπερ ἀπασχολεῖ κατὰ τὴν ἑσπέραν ταύτην τὴν ἐντιμοτάτην Συνέλευσιν, κατόπιν τῆς τόσον εὐρείας ὅσον καὶ πολυμεροῦς ἀναπτύξεως τοῦ ζητήματος τούτου ἐκ μέρους ἀξιοτίμων συναδέλφων.

Ἀλλὰ προκειμένου περὶ ζητήματος, τὸ ὁποῖον θίγει αὐτὴν τὴν ὕπαρξίν μας, αὐτὴν τὴν ὑπόστασίν μας, αὐτὴν τὴν ψυχήνμας νομίζω ὅτι οὐδεὶς λόγος θὰ ἦτο ἄσκοπος, οὐδεμία προσθήκη περιττή.

Διότι κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην εἰκάζεται ὅτι πρόκειται ἐξ ἐσφαλμένων βέβαια ὑπολογισμῶν νὰ μᾶς ζητηθῇ ὑπὸ τῶν ἰσχυρῶν τῆς γῆς, τί; Οὔτε περισσότερον, οὔτε ὀλιγώτερον, νὰ τεθῇ καὶ πάλιν ἐν ἀμφιβόλῳ ἡ δικαίωσις τῆς κυριότητος ἡμῶν ἐπὶ τοῦ πεφιλημένου θρακικοῦ ἐδάφους, ἐπὶ τῇ βάσει ἀγνοῶ τίνων μαθηματικῶν ὑπολογισμῶν καὶ τίνων ἀντιλήψεων, τιθεμένων κατὰ μέρος καὶ παραβλεπομένων τῶν τόσων θυσιῶν μας, τῶν τόσων μαρτυρίων μας, τῶν τόσων συμφορῶν μας.

Ἐπανερχόμεθα λοιπὸν καὶ πάλιν εἰς τὸ ξηρὸν πρόβλημα τῶν ἀριθμῶν, τὸ ὁποῖον θὰ ἔμενεν αἰωνίως ἄλυτον, ἐφ' ὅσον ὁ εἷς ἐκ τῶν παραγόντων σφάζει διαρκῶς, ὁ δὲ ἄλλος σφάζεται καὶ ἐλαττοῦται διαρκῶς. Εἶνε ἐκτὸς ἀμφιβολίας, ὅτι διὰ τῆς μεθόδου αὐτῆς οὐδέποτε θὰ εὑρίσκωμεν λογαριασμούς, ἐὰν ὁ ἑλληνικὸς στρατὸς διὰ τοῦ ἐλευθερωτικοῦ ξίφους του δὲν ἤρχετο αὐτὸς νὰ λύσῃ ἅπαξ διαπαντός, νὰ κόψῃ τὸν δύσλυτον αὐτὸν καὶ ἀνίερον δεσμὸν, καὶ νὰ κλείσῃ ἅπαξ διὰ παντὸς τοὺς περιπλόκους τούτους λογαριασμούς.

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης δὲν ὑπάρχει πλέον δι' ἡμᾶς ζήτημα Θρακικόν. Ἢ καὶ ἂν ὑπάρχῃ λόγῳ τοῦ γεγονότος, ὅτι πρέπει ὁλοκληρωτικῶς ἡ Θάρκη νὰ ἐλευθερωθῇ καὶ ἡ εὐτυχία αὐτῆς νὰ συμπληρωθῇ ἐξ ὁλοκλήρου.

Ὕστερα ἀπὸ πεντακόσια χρόνια ποῦ ἐτυραννή-

θημεν καὶ ἐβασανίσθημεν παθόντες, νοσταλγοῦντες, λαχταρίζοντες τὴν Ἑλλάδα, ὕστερα ἀπὸ τόσα αἵματα καὶ τόσας σφαγὰς μᾶς ἠξίωσεν ὁ Θεὸς νὰ ἴδωμεν ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον μάτην ἐπόθησαν δεκαπέντε καὶ πλέον γενεαί. Εἰς ἡμᾶς ἐπεφυλάσσετο κατόπιν ἐξορίας καὶ κακουχιῶν πέντε ἐτῶν τοῦ τελευταίου πολέμου νὰ ἀπολαύσωμεν τὴν ὑπερτάτην εὐτυχίαν ποῦ δύναται νὰ ἀπολαύσῃ ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς γῆς.

Δὲν ὑπάρχει πικρία, συμφορά, τὴν ὁποίαν νὰ μὴν ἐδοκιμάσαμεν, τὴν ὁποίαν νὰ μὴν ὑπεφέραμεν.

Σὰν τὰ σκυλλιὰ ἐπετάχθημεν μέσα εἰς τοὺς δρόμους καὶ εἴδαμεν τὰς μητέρας μας καὶ τὰς ἀδελφάς μας νὰ ἀποθνήσκουν ἐκ τῶν στερήσεων καὶ τῶν κακουχιῶν, χωρὶς νὰ ὑποκύψωμεν.

Καὶ ὅταν ἔφθασε τὸ θεῖον ἄγγελμα τῆς ἑλληνικῆς νίκης, ἐτρέξαμεν ὅλοι, κολοβωμέναι συνοδίαι, ἐτρέξαμεν, λέγω νὰ ἐπανέλθωμεν ἐκεῖ, ὅπου ἐγεννήθημεν καὶ ὅταν ἐπανήλθομεν πολλοὶ ἐξ ἡμῶν δὲν ἐπανεύρομεν οὔτε τοὺς τοίχους τῶν οἰκιῶν μας· ὅταν δὲ ἐμετρήθημεν, ἔλειπον οἱ μισοί.

Ἀλλ' εὕρομεν τὴν Ἑλλάδα ἐνθρονισμένην ἐπὶ τῶν ἱερῶν ἐρειπίων τῆς πατριωτικῆς μας γῆς, καὶ τὰ Ἑλληνικὰ ὅπλα κρεμασμένα ἐπὶ τῶν τοίχων τῶν ἑστιῶν μας, ὅσαι ὑπελείφθησαν, καταστόλιστα ὑπὸ δαφνῶν καὶ περιλαμπῆ ὑπὸ τῆς ἀθανάτου αἴγλης τῆς νίκης καὶ τοῦ εὐγενοῦς θριάμβου καὶ ἡ ἱκανοποίησις αὕτη ἐμετρίασε τὴν θλῖψίν μας, ἐπούλωσε τὰς πληγάς μας ἐκάλυψε τὰς πικρίας μας καὶ τὰς συμφοράς μας. Καὶ εἴδομεν τὰς ἀδελφάς μας καὶ τὰς μητέρας μας νὰ κατασπάζωνται μὲ κλάμματα τὰ χέρια καὶ τὰ ὅπλα τῶν στρατιωτῶν τῆς Ἑλλάδος εἴδαμεν τὰ ἀδελφάκια μας νὰ ρίπτωνται μέσα εἰς τὰς ἀγκάλας τῶν ἡρωϊκῶν εὐζώνων μας και νὰ εὔχωνται νὰ γίνωσι καὶ αὐτὰ ὅπως ἐκεῖνοι.

Ἕνας κόσμος ὁλόκληρος ἀνέζησεν, ἕνας κόσμος ὁλόκληρος ἀνέβλεψεν, ἕνας κόσμος ὁλόκληρος ἀνεγεννήθη. Ἀπὸ τοῦ Νέστου καὶ τῆς Ροδόπης μέχρι τοῦ Ἕβρου καὶ τοῦ Ἐργίνου, καὶ ἐκεῖθεν μέχρι τῶν πυκνωμένων βουνῶν τῆς Στράντζας, ὁπόθεν κατοπτεύονται αἱ ἱεραὶ ἐπάλξεις τῶν τοιχῶν τοῦ Βυζαντίου, καὶ ἔτι πρόσω, μέχρι τῶν ἀπορρώγων βράχων τοῦ Εὐξείνου, τοῦ προγωνικοῦ μας Εὐξείνου τοῦ ὁποίου τὰ φουρτουνιασμένα κύματα διαλαλοῦσι τὴν δόξαν καὶ τὸ μεγαλεῖον τῶν προγόνων μας, μία πανταχόθεν ἠκούετο κραυγή, ἕνας ἱερὸς ἐπτερύγισε παλμὸς, ἓν ἐδονεῖτο αἴσθημα: τὸ «*Χαῖρε*» πρὸς τὴν μητέρα πατρίδα τὴν αἰωνίαν, τὴν ἄφθαρτον, τὴν ἀκατάλυτον Ἑλλάδα.

Ποῖος θὰ ἐτόλμα νὰ ἀφαιρέσῃ ἐκ τοῦ ἀναγεννηθέντος τούτου λαοῦ τὴν εὐτυχίαν του; Ποία ἀνθρωπίνη δύναμις θὰ ἠσθάνετο ἑαυτὴν τόσον ἰσχυράν, ὥστε νὰ τολμήσῃ νὰ μᾶς ἐπαναφέρῃ εἰς τὰ πρώην καὶ πάλιν καθεστῶτα, τὰ καθεστῶτα τῶν σφαγῶν καὶ τῶν ἐρημώσεων; Οὐδεμία. Καὶ ἐὰν δὲν ἦτο ἐπαρκὴς ἡ ἱστορία μας καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν ἀπορρεύσαντα δικαιά μας, ποὺ ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς καθ' ἣν ἡ Ἑλληνικὴ φυλὴ διὰ πρώτην φορὰν λαβοῦσα συνείδησιν ἑαυτῆς ἐνεφανίσθη ἐκεῖ παρὰ τὰς καλλιγράμμους ἐσχατιὰς τῆς Ροδόπης μὲ τὴν λύραν τῆς θρησκείας καὶ τῆς ποιήσεως εἰς τὸ πλευρὸν, ἵνα ἐξελιχθῇ καὶ δράσῃ κατόπιν εἰς τοὺς κλασσικοὺς καὶ Μακεδονικοὺς χρόνους, διὰ νὰ λάμψῃ κατόπιν καὶ μεγαλουργήσῃ κατὰ τοὺς μεγάλους χρόνους τῆς μεσαιωνικῆς ἱστορίας μας, καθ' οὓς ἡ Θράκη, τὸ προαύλιον τοῦ Βυζαντίου, ἐχρησίμευσεν ὡς ἡρωϊκὸν θέατρον τῶν μεγάλων ἀγώνων τῶν Βυζαντινῶν πατέρων μας, καὶ ἐὰν δὲν ἦτο, λέγω, ἡ μακραίων καὶ φεγγοβολοῦσα αὕτη ἱστορία μας διὰ νὰ μᾶς ἐξασφαλίσῃ ἐπὶ τέλους τὴν ἐλευθέραν ὕπαρξίν μας, αἱ αἱματηραὶ περιπέτειαι τῆς τελευταίας πενταετίας δὲν εἶναι ἀρά γε ἀρκεταὶ διὰ νὰ μᾶς ἐξασφαλίσωσιν ἐλεύθερον βίον εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς Μεγάλης μητρός μας;

Ὄχι· τὸ δίκαιόν μας δὲν στηρίζεται μόνον ἐπὶ τῶν ἀνθρωπίνων νόμων τῆς ἱστορίας· εἶναι κάτι περισσότερον· εἶναι ἱερόν, διότι ἐξῆλθεν ἀπὸ τὴν ἱερὰν κολμβύθραν τοῦ αἵματος.

Ἐγώ, ὁ ὁποῖος ἔχω τὴν τιμὴν νὰ σᾶς ὁμιλῶ κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην, Κύριοι πληρεξούσιοι, εἶμαι ὁ μόνος ὑπολειφθεὶς ἐκ πενταμελοῦς οἰκογενείας. Οἱ δύο ἀδελφοί μου ἐσφάγησαν, καὶ τὰ ἄλλα μέλη τοῦ σπιτιοῦμας ἀπέθαναν ἐκ τῶν στερήσεων καὶ τῶν κακουχιῶν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐξορίας. Ποῖος θὰ ἀποδόσῃ εἰς ἐμὲ τὰ θύματα; Καὶ ἔπειτα προτείνουσι, λέγει, νὰ μετρηθῶμεν καὶ νὰ παραβληθῶμεν ἐθνολογικῶς! Κατὰ ποῖον νόμον; μὲ ποῖον δίκαιον; Πρέπει λοιπόν, διότι ἐγὼ ὑπελείφθην μόνος ἐξ ὁλοκλήρου οἰκογενείας, πρέπει, λέγω, νὰ ὑποκύψω ἀπέναντι τοῦ ἄλλου ἢ τῶν ἄλλων Τούρκων εἴτε Βουλγάρων, διότι αὐτοὶ ὡς μὴ σφαγέντες ἔτυχε νὰ εἶναι περισσότεροι τοῦ ἑνός; Ὄχι, ἐπαναλαμβάνω· χιλιάδες φορὲς ὄχι.

Ἐὰν πρόκειται νὰ ἀναθεωρηθῇ τι ἢ νὰ τροποποιηθῇ, τοῦτο ἔδει νὰ εἶναι ὄχι ὑπὲρ ἐλαττώσεως, ἀλλ' ὑπὲρ αὐξήσεως τῆς εὐτυχίας μας. Διότι ἡ Θράκη δὲν ἀπηλλάγη ἀκόμη ἐκ τοῦ ζυγοῦ ὁλόκληρος· δὲν ἀπηλευθερώθη ὁλοκληρωτικῶς. Στενάζει ἀκόμη ἡ πέραν τοῦ Ἄρδα ἑλληνικὴ χώρα· μένει δούλη ἀκόμη ἡ ἀνδροπρεπὴς Στενήμαχος, καταπατεῖται ἀκόμη καὶ μολύνεται ἡ δροσερὰ καὶ καλλίμορφος πόλις τοῦ Φιλίππου, ἡ δίδυμη αὕτη ἀδελφὴ τῆς Ἀδριανουπόλεως, τῆς θελκτικῆς νύμφης τῶν τριδύμων ποταμῶν. Καὶ ἀναμένει τὴν συμπλήρωσιν τῆς ἀπαλλαγῆς της καὶ της ὁριστικῆς της ἀποκαταστάσεως ἡ θρυλικὴ πόλις τῶν ὀνείρων μας, ὅπου εἶναι ἐναποθηκευμένη ἡ ἱερὰ Κιβωτὸς τῶν ἐλπίδων καὶ τῶν ἰδανικῶν τοῦ Γένους μας, ἡ μεγάλη πρωτεύουσα τῆς Φυλῆς μας, ἡ Κωνσταντινούπολις. Ἰδοὺ ποῦ δύναται νὰ γίνῃ καὶ πρέπει νὰ γίνῃ ἡ ἀναθεώρησις, ἰδοὺ ποῦ πρέπει νὰ ἐπέλθῃ ἡ μεταβολή. Ὄχι λοιπὸν ἀναθεώρησις, ἀλλὰ ἐπέκτασις· ὄχι τροποποίησις, ἀλλὰ συμπλήρωσις τοῦ ἔργου τῆς Συνθήκης τῶν Σεβρῶν.

Ὑπὲρ τῆς ἐπεκτάσεως καὶ συμπληρώσεως ταύτης, ὑπὲρ τῆς ὁριστικῆς καὶ ὁλοκληρωτικῆς μας ἀποκαταστάσεως, εἴμεθα πρόθυμοι τὰ πάντα νὰ θυσιάσωμεν καὶ ἐν ἀνάγκῃ καὶ οἱ ἴδιοι νὰ θυσιασθῶμεν. Καὶ μὰ τὴν ἀλήθειαν ἀξίζει κανεὶς νὰ ἀποθάνῃ διὰ τὴν Ἑλλάδα. (Χειροκροτήματα).

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΠΡΙΓΚΗΠΙΚΟΥΣ ΓΑΜΟΥΣ

Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΤΗΣ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ ΜΑΡΙΑ ΚΑΙ Η ΝΥΜΦΗ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ ΠΡΙΓΚΗΠΙΣΣΑ ΕΛΕΝΗ

ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΚΑ

ΝΙΩΘΩ

Ἀρχαῖο ἀττικὸ *γιγνώσκω*. ἀόριστος: *ἔγνων*, τρίτο πληθυντικὸ πρόσωπο: *ἔγνωσαν*.

Ἀπ' ἀφτὸ τὸ *ἔγνωσαν* μὲ πισόδρομη ἀναλογία ἔγινε πρῶτο ἑνικὸ πρόσωπο: *ἔγνωσα* (*Boekh. Corp. Inscr.* 2221) στὴν Κοινή, ποὺ λένε. Ἀφτὸ τὸ ὀνομάσανε *ἀόριστο πρῶτο*, ποὺ δὲ θὰ πεῖ τίποτες, ἀφοῦ εἶναι *ὑστερνὸς* ἀόριστος.

Κατόπι ἀπὸ τὸ *ἔγνωσα* ἔγινε νέος ἐνεστός: *γνώθω* κατὰ τὸ σκῆμα: ἔκλωσα—κλώθω, ἔπλασα—πλάθω.

Τὸ ρῆμα *γνώθω* ἀπαντιέται συχνὰ στὴν κάτω Βυζαντινὴ γραμματεία (Χατζ. ΜΝΕ, α', 297 καὶ Ξανθουδ. Ἐρωτοκ. 532).

Στὰ 1904 γράφοντας τὴ γραμματική μου εἶπα πὼς τὸ *νιώθω* γίνεται ἀπὸ τό: *γνώθω*, ἀφοῦ πρῶτα μαλάκωσε τὸ ἀρχικὸ *γ* σὲ *ι* καὶ κατόπι ἔγινε τὸ διφτογγικὸ μεταπήδημα (Γρ. Φιλην. § 330) *τὸιγνώθω* > *τὸ νιώθω* (πρβλ. νὰ *τὸιδῶ*>νὰ *τὸ διῶ* κτλ.)

Στὰ 1914 ὁ κ. Ξανθουδίδης παραδέχεται τὴν ἀποψή μου πὼς ἀπ' τὸ *γνώθω* γίνεται, μὰ τὸ ξηγάει ἀλλιώτικα (Ἐρωτοκ. σελ. 406).

Ὁ σοφὸς καθηγητὴς κ. Χ. γράφει ὡστόσο *νοιώθω*· ἀπ' τὸ *ἔννοια*, λέει (ΜΝΕ, α', 297). Ἀπ' τό: *ἔννοια—ἔγνοια* ἔχουμε τό: *νοιάζω*: *νοιάζουμαι—γνοιάζουμαι*. Οὔτε τόνε σώζει ὁ τύπος *νοιώνω* γιὰ διάμεσος, ἀφοῦ ὁ ἴδιος ὁμολογεῖ τὸν τύπο *γνώνω* (ΜΝΕ, α', 290), ἀπ' τὸ: ἔγνωσα, γνώσω.

Πῶς ἀπ'τὸ *γνώθω* γίνεται τὸ *νιώθω* φαίνεται ὁλοκάθαρα ἀπ' τὸ στίχο τοῦ Ἐρωτόκριτου Γ', 35 ποὺ τἄχει καὶ τὰ δυὸ μὲ τὸ ἴδιο νόημα:

«τὰ πάθη τζι δὲ *γνώθουσι* οὐδὲ τὰ κρυφά τζι *νιώσα*(ν)»

Πρὶν ἀπὸ μένα ἀκόμα τὸ εἶπε ὁ Μαβροφρύδης στὸ Δοκίμιό του, μὰ τὸ *γν*>*νι* τὸ ξηγάει κατὰ τὴν Ἰταλογαλλικὴ φτογγολογία *gn*=*νι*. Τέτοια ξήγηση δὲ στέκει στὰ Ρωμαΐικα

Οὔτε ἀπὸ τὸ νοτιοϊταλικὸ ντοπιολάλητο: *γνωρίζω—νωρίζω* (*Morosi stud. dial. gr. d'Otranto*, 1870, σελ. 173) δὲν μπορεῖ νὰ ξηγηθεῖ ἡ κοινὴ Ἑλληνικὴ φτογγολογία,ἔπως δέχεται ὁ κ. Ξανθουδίδης (σ. 696). Ἡ φτογγολογία τοῦ Ὀτράντο δὲν ἔχει καμιά, μὰ καμιὰν ἀντάμωση μὲ τὴ δική μας (πρβλ. καὶ Χατζηδ. Ἀθην. ΚΔ', σ. 46, ἀράδα 9). Εἶναι ἀδύνατο σεμᾶς νὰ γίνει τὸ *γνώθω*: *νώθω*, πρὶν γίνει πρῶτα: *ιγνώθω*.

Πῶς τώρα τὸ λαρυγγικὸ γ γίνεται οὐρανικὸ ι, ἀφτὸ ἔρχομαι νὰ ξεδιαλύσω:

Ὁ μισοτριβάμενος φτόγγος ι (ποῦ καταντᾶ ὑγροουρανικὸς *j* λατινικὸ) κιό ὑγρολαρυγγικὸς γ πρὶν ἀπὸ δοντικούς: λ. δ, τ, ν φαίνεται πὼς συναλλάζουνται πότε πότε. λ. χ.

Α' ὑγροουρανικὸς+δοντικὸς > ὑγρολαρυγγικός:

ιλ>γλ: (ἀ-ἡλι>) ἀϊλι>ἀγλι (Κεφαλονιά), (ἡ ἑλαρὰ>) *ἡιλάρα*> *ἡ γλάρα* (κοινό).

ιδ>γδ: (νὰ *ἴδεῖς*>) *νὰιδεῖς*>*νὰ γδεῖς* (Κεφαλονιά), *Νεράϊδα*>*Νεράγδα* (Κρήτη).

ιν>γν: (ἀεινὸν>) *ἀινὸ* > *ἀγνὸ* (=παντοτεινό, Μπλάτσι καὶ Βελβεντό), (τὸ ὀνί>) *τὸινί*>*τὸ γνί* ('Αβλωνάρι. Φάβης), (τὰ ἐνάντια>) *τὰινάντια*>*τὰγνάντια* (κοινό).

ιτ>γτ: (ἀετὸς>) *ἀιτὸς*>*ἀγτός* (Κεφαλονιά).

Β'. Τὸ ἐνάντιο: ὑγρολαρυγγικὸς + δοντικὸς > ὑγροουρανικὸς μισοτριβάμενος ι:

γδ>ιδ: *Σμαράγδου*>*Σμαράιδου* ('Αθηνᾶς ΚΕ', 76), *ἀμύγδαλα*>*ἀμύιδαλα* (ἀφτοῦ), *ὁ γδυμνὸς*>*ὁιδυμνὸς* καὶ *Σμαραιδὴ* (χωριὰ τῆς Κύζικος, τἄκουσα μὲ τἀφτιά μου).

γλ>ιλ: *χαμαγλὶ* (Τουρκ.)>*χαμαιλὶ* (>*χαιμαλί*).

γρ> ιρ: (τὸ χράμι>) *τὸ γράμι* (Γραμ. Φιλην. 238)>*τὸιράμι* (Βυτίνα τοῦ Μοριᾶ).

γν> ιν: *γνωμιάζω*> *ιγνωμιάζω* (Χρον. Μορέως Ρ, 1731 ποὺ γράφεται σχολαστικὰ *ἐνωμιάζω*)[1], (παχνὶ>) *παγνὶ* (Γραμ. Φιλην. 238)>*παινὶ* ('Αραβάνι). Κατὰ τοῦτα λοιπὸν καί: *τὸ γνώθω* > **τοιγνώθω*, *μεταγνώθω*> **μεταιγνώθω*, *ἡ γνώση* > **ἡιγνώση*.

Ἀπ' ἀφτὰ βγαίνει:

Τύπος α'. Συντραβηγμὸς τοῦ ὑποταχτικοῦ φτόγγου *ι* ἀπ' τὸν προηγούμενο τὸ δυνατότερό του:

τοιγνώθω>*τὸ-νώθω* (πρβλ. *βοηθῶ*>*βοθῶ*).

μεταιγνώθω>*μετανώθω* (πρβλ. *γάιδαρος*>*γάδαρος*, *ἀηδόνι*>*ἀδόνι*)

ἡιγνώση>*ἡ νώση* (πρβλ. *διηγᾶται*>*διγᾶται*).

Ἔτσι ξηγιοῦνται καὶ τοῦ Μαχαιρᾶ (57, 64, 157 κτλ.) τὰ: *νώθω*, *μετανώθω* καὶ *νῶσις* (Ξανθουδ. σελ. 626).

Τύπος β'. Μεταπήδημα τοῦ ὑποταχτικοῦ φτόγγου: *ἡιγνώση*>*ἡ νιώση* (πρβλ. *πτελέινος*>*φτελένος*)

μεταιγνώθω>*μεταιγνώθω* (πρβλ. *μπαιράμι*> *μπαριάμι*, *θὰιδῶ*>*θὰ διῶ*)

τὸιγνώθω > *τὸ νιώθω* (πρβλ. *τὸιθάκι* > *τὸ Θιάκι*, *τὸιδα*>*τὸδια*).

Ὅπως λοιπὸν τὸ *νιώθω* γίνεται ἀπ' τὸ *γνώθω*, ἔτσι καὶ τὸ *νιώνω* γίνεται ἀπ' τὸ *γνώνω*, τύπο ποὺ τόνε διδάσκει ὁ ἴδιος ὁ κ. Χατζηδάκης, ὅπως εἴπαμε παραπάνου.

Λυποῦμαι ποὺ εἶμαι ἀναγκασμένος νὰ μὴν μπορῶ νὰ δεχτῶ τὰ παραδείγματα τοῦ κ. Ξανθουδίδη—τοῦ ἐδγενικοῦ καὶ ὑπέροχου λόγιου, ποὺ τιμᾶ τὴν ἑλλην. ἐπιστήμη—, τὰ παραδείγματα, λέω, γιὰ τὸ *ν*>*νι*: *φωνιάζω*, *συχνιά*, *μόνος*, *Μανόλης εἶναι*. Τὸ καθένα τους ἔχει λόγο ξεχωριστό, καὶ μήτε ἕνα μὲ τἄλλο ταιριάζουνε τὰ ἱστορικά τους μήτε μὲ τὰ ἱστορικὰ τοῦ *νιώθω*. Ἄλλωστε καὶ μὲ τὸ νὰ φέρνεις ὅμοια παραδείγματα φτογγοπαθειᾶς, χωρὶς νὰ ξηγᾶς τὴν ἴδια τὴ φτογγοπαθειά, τίποτα δὲν προσθέτεις στὴν ἀνηξαιριά μας. Μὰ καὶ σὰν ἀφτὰ νὰ δεχτεῖς τὸ *νιώθω*,

1 Οἱ Ἀφεντάδες τῆς Μολδοβλαχίας ποὺ λεγούντανε Ἀγιάνηδες (πρβλ. καὶ Μοραγιάνης='Αγιάνης τοῦ Μοριᾶ, ἀπ' τὸ ἀράβικο: ayan πληθυντικὸ τοῦ ayn = μάτι κιάπ' ἀφτὸ ἀγιὰν = οἱ «χώρας ἄνακτες») ὑπογραφούντανε: Ἰωάννης Σκαρλάτος Γρηγορίου Γκίκας, Ἰωάννης Στέφανος Μιχαὴλ Ρακοβίτζας (Νόεοφ. Καυσοκ Ἱστ. Μονῆς Σουμελᾶ. Λειψία, 1775, σελ. 54), ὅπου τὸ Ἰωάννης εἶναι ἐξελληνισμένο τάχα τὸ Ἀγιάν, ὅπως πολὺ σωστὰ τὸ ξηγάει ὁ σοφός μου φίλος Δ. Γρ. Καμπούρογλους (Ἐφημ. Ἑστία 26 Νοεμ. 1914), Ἔτσι λοιπὸν καὶ τὸ ιγνωμιάζω ἐξελληνίζεται τάχα σὲ ἐνωμιάζω.

πάλι ὁ ξεπεσμὸς τοῦ ἀρχικοῦ γ ἀλλιῶς δὲν ξηγιέται.

Τὸ *φωνιάζω* λ. χ. τὸ Κρητικὸ δὲν εἶναι τὸ κοινὸ *φωνάζω*. Ἀμὲ τί εἶναι; Ἰδοὺ τί εἶναι: Ὅταν ἡ ρηματικὴ καταλ.-*ίζω* γιὰ ὁποιαδήποτε αἰτία γίνεται -*άζω*, τὰ μεσογλωσσικὰ ψιλὰ λι, νι (=*gl*, *gn* Ἰταλ.) καὶ πρὶν ἀπ' τὸ *α* μένουνε μεσογλωσσικὰ καὶ δὲ γίνουναι ἀκρογλωσσικὰ παχιά· λέμε λ. χ. ἀγκαλίζω> ἀγκαλιάζω (κιὄχι ἀγκαλάζω), βολίζω>βουλιάζω, καβαλίζω>καβαλιάζω κτλ. μανίζω>μανιάζω (κιὄχι μανάζω), χρονίζω>χρονιάζω, ἀρραβωνίζω>ἀρραβωνιάζω. Ἔτσι: *ἀτονίζω*>*ἀτονιάζω* ἢ *ἀτονιάρω*, μὲ τὴν Ἰταλ. κατάληξιν. Καὶ ὅπως ἐμφυλλίζω>φυλλιάζω, ἔτσι καὶ ἐκφωνίζω>φωνιάζω γιατὶ μετὰ τὸν ξεπεσμὸ τοῦ ἀρχικοῦ *ε* σύμφωνο πρὶν ἀπ' τὸ *φ* δὲν μπορεῖ νὰ σταθεῖ στὴν ἀρχὴ τῆς λέξης.

Καὶ καθὼς τὸ (ἐμ)*φυλλίζω* ἔγινε *φυλλιάζω* κατὰ τὸ *μπολιάζω* ἔτσι καὶ τὸ (ἐκ) *φωνίζω* ἔγινε *φωνιάζω* κατὰ τὸ κοινὸ *φωνάζω*. Ἀφτὸ εἶναι.

Τὸ *μόνος*. Κατὰ τὸ σχῆμα: *ὀρθὸς* καὶ *ὄρθιος*, *καθαρὸς* καὶ *καθάριος*, *κρυφὸς* καὶ *κρύφιος*, *σπανὸς* καὶ *σπάνιος*, εἶπανε στὴ νέα Ἑλληνική: *καινουργὸς* καὶ *καινούργιος*, *πρεπὸς* καὶ *πρέπιος*, *ξυπνὸς* καὶ *ξύπνιος*, *κουφὸς* καὶ *κούφιος* *ζοφὸς* καὶ *ζούφιος*, *σαπρὸς* καὶ *σάπιος*, *στερρὸς* καὶ *στέρριος*, *ψανὸς* καὶ *ψάνιος*, *κομπὸς* καὶ *κούμπιος*. Ἔτσι εἶπαν καὶ στὴν Κρήτη: *μονὸς* καὶ *μόνος*. (Κοίτα ἄρθρο μου περιοδ. «Βωμὸς», φυλ. 8 καὶ 9). Κιὰκόμα ὑποθέτω πὼς θὰ εἶπανε καὶ τὰ *συχνὸς* καὶ *σύχνος* κιὰπ' ἀφτὸ τὸ *συχνιάζω* καὶ κατὰ τοῦτο τὸ *συχνιά*, κιᾶ δὲ λέγεται σήμερα τὸ *σύχνος* δὲν ἔχει νὰ κάνει, κάπου κάποτε θὰ τὸ εἶπανε, ἴσως ὅμως καὶ νὰ λέγεται.

Τὸ *εἶναι*. Τὸ ἀρχαῖο *ἔνι* γιὰ νὰ γίνει ρῆμα πῆρε τὴν τριτοπρόσωπη μέση κατάληξη *ε*: *ἔνι-ε*>*ἔναι* πρβλ. *φίλει-ε*>*φίλιε*. Γραμ. (Φιλην. § 1005)· πὼς ἔγινε: *Ἔναι* κατὰ τὰ *εἶμαι*, *εἶσαι*, γνωστὸ (Γραμ. Φιλην. § 1045), Ἔτσι στὴν Κρήτη εἶπαν καὶ τὸ: *καί-ἄν-εἰς*>*κιανείς* ἀντὶ τὸ κοινὸ *κανείς*.

Τὸ *Μανόλης* (γιατὶ τὸ γράφουνε μὲ ω;) εἶναι σύμφυρμος τοῦ ὑποκοριστικοῦ *Μάνος*+*Μανόλης*> *Μανόλης*.

Τὰ *ἔγνοια*, *σύγνεφο*, *τύραγνος* ὅλα μὲ δυὸ ν ἀρχικὰ εἶναι ἄλλη σειρὰ καὶ τὰ ἔχουμε πεῖ στὸ Νουμὰ πέρυσι, φυλ. 686 σελ. 349. Πῶς ὅμως τόσο διαφορετικὰ πράματα τἄβαλε ὁ κ. Ξανθ. ὅλα μαζὶ δὲν τὸ νιώθω.

Μ. ΦΙΛΗΝΤΑΣ

ΦΙΛΙΚΗ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑ

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΣΤΟ ΘΕΡΟΣ

Τὸ γιόμα σὰν σταμάτησε τὸ θέρος στὰ σιτάρια
τὰ κοριτσάκια τρέξανε στοὺς ἴσκιους νὰ καθήσουν
μά, κακὴ ὥρα, βρέθηκαν κάμποσα παλληκάρια
καὶ λησμονῆσαν ὅλη τους στὸν ὄργο νὰ γυρίσουν.

ΣΤΟ ΤΡΥΓΟΣ

Ὅταν σχολάση ἡ ἀργατειὰ ὅπου τρυγᾷ στ' ἀμπέλια
γεμίζει ἀπὸ πειράγματα ὁ δρόμος κι' ἀπὸ γέλια
Καὶ κάπου ἐκεῖ παράμερα, σὰν πάρῃ νὰ νυχτώσῃ
θὰ ἰδῇς χειλάκια ποῦ ἡ τρελλὴ ἡ ἀγάπη ἔχει ἑνώσει.
Λὲς καὶ βασιᾷ ὁ τρυγητός, κι' οἱ νειοὶ τρυγοῦν ἀκόμα
τὸ μέλι ποῦ ξεχείλισε στῶν κοριτσιῶν τὸ στόμα.

Β. Ἀντωνάκης

ΚΟΥΡΒΛΙΑ

ΦΑΣΙΜΟ...

(Στὴν ἀδελφή μου Μ.)

Σαγίτα ἀργοπετᾶ τὸ λογικό μου
καὶ φαίνει μου τὸ στῖχο ἀχνὰ κι' ἀνάρμα,
στιμονοφάδι τὸ ἅγιο μυστικό μου
σταυροπλοκιέται μὲ ὑπερούσιαν ἄρια....

Χεράκι ἐργατικὸ στέκει ἡ ψυχή μου
προσμένοντας οὐράνιες ὠμμορφάδες,
Μὰ ἡ στήμη σβύνεται κ' ἡ δύναμή μου
μέσα σ' ἀμέτρητες παραφαμάδες.

Σμύρνη ***Ὄλγα Βατίδου***

Ο ΥΠΝΟΣ ΤΗΣ ΣΟΝΙΑΣ

Ἀντίκρυ στὸ φεγγάρι, στὸ παράθυρο,
ἔγειρε ἡ κόρη τὸ κεφάλι καὶ κοιμήθηκε
στὸ χέρι ἀκουμπῶντας....
ρεμβάζοντας μὲ κάτι ποὺ θυμήθηκε
κι' ἀπόμεινε χαμογελῶντας.

—

Ὁλόξανθο ἀγγελοῦδι τὴν ἀντίκρυσε
καὶ πέταξε κοντά της καὶ τὴ φίλησε
στὰ μάτια καὶ στὸ στόμα....
Χάϊδεψε τὰ μαλλιά της καὶ τῆς μίλησε
μ' αὐτὴ κοιμᾶτ' ἀκόμα !

—

Καὶ τ' ἀγγελοῦδι τότε τὴν ἀγκάλιασε,
τὴν ἔσφιξε μὲ λαύρα μὲς τὰ στήθια του
καὶ ξύπνησε ἡ Σόνια....
μὰ στὰ γλυκά του πάλι παραμύθια του
κοιμήθηκεν αἰώνια !

Τυμφρηστός

ADVENTUS

Αἰσθάνομαι κηλιδωμένος ἄνθρωπος νὰ εἶμαι,
μερόνυχτα νὰ περπατῶ ἔξω ἀπ' τὰ Κάγκελα
πλουσίου Περιβολιοῦ μὲ ἄνθη καὶ στέρνες
καὶ νὰ μὴ βλέπω νὰ ξανοίγεται ἡΜεγάλη Πόρτα γιὰ τὸ μέσῶ
Κι' ἔχω μιὰ κούραση, μόνο μὲ τὴν ἀνάμνηση
τῆς κακιᾶς πῶχα ζήση ὥς τὰ σήμερον ζωῆς!
καὶ μιὰ δυσθυμία, γιατὶ μ'ἐμποδίζουν,τώρα ποῦ ἐπιθύμηκα,
νὰ ξαπλωθῶ κάτου ἀπ'τὰ φυλλώματα τῆς ἴσκιερῆ Καλωσύνης
Καὶ τὸ κουτὰ τὰ ζῶα, Λαγοὶ καὶ Νυκτερίδες,
Κόττες καὶ περιστέρια, ἐλεύθερα γυρίζουν στοὺς Θάμνους.
Τραγουδᾶν τὰ Μελίσσια. Καὶ τὰ Σαλιγκάρια,
Ὕστερ' ἀπ' τὴ βροχή, πηγαίνουν ἀμαξάδα Πασχαλιάτικη·

Μονάχα ἐγώ, στὰ Κάγκελα, σὰ Λαθροθήρας, σὰ Ζητιᾶνος
διωκόμενος ἀπ' τοὺς Περιβολάρηδες καὶ τὶς κακὲς τὶς
[Ὑπερέτριες,
πλησιάζω νὰ πεθάνω, στὶν ὑγρασία τὴν πνιγερὴ
νυχτῶν ὁλόκληρων χειμωνιάτικων καὶ στοὺς παγεροὺς
[Βορεηάδες,
Οὔτε νὰ φύγω ποῦ ξαναμπορῶ στὴν Πολιτεία τοῦ Θορύβου,
ποῦ βλεπω τὴν ἀγκάλη τῆς Κακίας, σὲ θερμὴν ὑποδοχὴ
νὰ μοῦ ξανοίγεται. Ἀλλ' ἀηδία
σφιχτὰ μὲ περιζώνει, στὸ μόνο ἀντίκρυσμά της.
Φωνάζω, φωνάζω, στὸ Κατῶφλι τῆς Ὀξώπορτας,
φωνάζω, σὰν Ψευδοπροφήτης, καταφρονεμένος ἀπ' ὅλους:
Τοὐλάχιστον στὴν Ἐκκλησιάν, ἀνοῖχτε μου νὰ διευθυνθῶ,
ἐκεῖ ποῦ δέχεστε καὶ τοὺς Πλανωμένους Ἀλῆτες τῶν
[Βουνῶν.
Καὶ δὲν ἀκούγεται εὐσπλαχνία στὴν δεητικὴ φωνή,
ἡ Τιμωρία μὲ κολαφίζει σὰ Χειμῶνας χιονοδαρμένος,
σὰν ἀνυπόφορη Παγωνιά, δίχως φωτιά, δίχως κρεβάτι,
δίχως τραπέζι, δίχως στέγη, δίχως οἶκτο καὶ συχώρεση.
Πλησιάζουνε τὰ χιονισμένα Χριστούγεννα,
ξεκρεμνᾶνε τὰ φλάουτα οἱ Ποιμένες, ξεσκονίζουνε τὰ
["Οργανα
στὶς ἐκκλησιές, κι' οἱ Μάγοι νυχτόημερα κυττάζουν τὸ
[Στερέωμα,
τοῦ Νέου Μικροῦ Θεοῦ τὸ Ἄστρο νἀνακαλύψουν.
Μικρὴν Ἀχτῖδα ζωῆς καὶ ζέστας, πίσωθε ἀπὸ Φράχτη,
σὰν Πυγολαμπίδα, σὲ βαθειὰ Μεσάνυχτα Ἀγρυπνίας,
ἔφτασε ὡς ἐμένα. Μήπως ἔρθουν καὶ γιὰ μένα
οἱ Ἄγγελοι, οἱ Ἐπισκέφτες τῶν χωριῶν, μὲ τὰ χαρούμενα
[τὰ Κάλαντα ;

Παπατζώνης nobilissimus.

Η ΖΩΗ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

Φεβρουάριος 1921

Γονιμώτατος εἰς ἱστορικὰ γεγονότα ὁ διαρρεύσας Φεβρουάριος. Γόνιμος ἐπίσης εἰς τὴν δημιουργίαν ψύχους σφοδροῦ, παρατεταμένου καὶ χειμῶνος κρυεροῦ, σκληροῦ, καταταλαιπορήσαντος καὶ κατατυραννήσαντος τοὺς ῥιγηλοὺς Ἀθηναίους. Καὶ ἡ ἰσχυρὰ αὐτὴ παγωνιὰ εἶναι προωρισμένη ἀργὰ ἢ ταχέως νὰ ὑποχωρήσῃ εἰς τῆς ἀνοίξεως τὴν θαλπωρὴν καὶ νὰ λησμονηθῇ μέσα στῆς ἄλλες τρικυμίες τῆς ζωῆς, μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὴν ὀργιάζουσαν ὑπέρποτε αἰσχροκέρδειαν, ἀλλὰ τὰ ἐξελιχθέντα ἱστορικὰ γεγονότα ἄδηλον ποῦ θα καταλήξουν καὶ τίνα ἐπιρροὴν θὰ ἐξασκήσουν ἐπὶ τῆς ἐθνικῆς ζωῆς τῆς χώρας. Πρὸ παντὸς συνεκίνησε βαθύτατα, ὀδυνηρότατα, συγκλονιστικώτατα τὴν ἑλληνικὴν ψυχὴν ὁ κίνδυνος τῆς τροποποιήσεως τῆς Συνθήκης τῶν Σεβρῶν, κίνδυνος ἀμέσου κλονισμοῦ τοῦ οἰκοδομήματος ἐφ' οὗ στηρίζεται ἡ Θράκη καὶ ἡ Σμύρνη. Ὁ πόνος τοῦ Λαοῦ ὑπῆρξε βαθύς, ἰσχυρὸς καὶ σύσσωμος ἐξηγέρθη κατὰ μιᾶς τοιαύτης ἀποπείρας. Ὅταν ἐγνώσθη ὅτι ἡ ἐν Λονδίνῳ Διάσκεψις ἐπρότεινε τὴν ἀποστολὴν ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς εἰς Θράκην καὶ Μικρὰν Ἀσίαν καὶ εὑρέθη πρόθυμος ἡ Τουρκικὴ καὶ ἡ Κεμαλικὴ ἀντιπροσωπεία νὰ ἀποδεχθῇ τοῦτο, ἀπερίγραπτος κατήφεια κατέλαβε πάντας, θλῖψις ἀσυγκράτητος διεχύθη παντοῦ. Ὅλον αὐτὸ τὸ παλλαϊκὸν συναίσθημα τὸ διηρμήνευσε μὲ τὸν ἐμφαντικώτερον τρόπον ἡ Ἑλληνικὴ Βουλή. Ἡ Κυβέρνησις καὶ ἡ Ἐθνοσυνέλευσις διὰ τῶν ἐκλεκτοτέρων ῥητόρων της, ἐπευφημούντων τῶν ἀκροατηρίων καὶ τῶν Πληρεξουσίων, ἐξεδήλωσε τὸν πόνον τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, ἀλλὰ καὶ τὴν σταθερὰν ἀπόφασίν του νὰ μὴ δεχθῇ μείωσιν τῶν κεκτημένων, οὐδὲ μεταβολὴν τῶν κεκυρωμένων διὰ τῆς ὑπογραφῆς τῶν Συμμάχων μας.

Ἡ Συνεδρίασις τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως κατὰ τὴν 15 Φεβρουαρίου θ' ἀπομείνῃ μία ἐκ τῶν ἐπισημοτέρων καὶ ἱστορικωτέρων ἐν τῇ ζωῇ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κοινοβουλίου. Μετὰ τὸν Ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν, ὅστις ἔδωκε μετ' ἀκριβείας τὴν εἰκόνα τῆς καταστάσεως, ὁμίλησεν ἀρθεὶς εἰς ὕψος πατριωτισμοῦ ὁ κ. Γούναρης, τοῦτον ἠκολούθησε χειμαρρώδης, πολιτικώτατος, μὲ πλήρη ἐπίγνωσιν τοῦ θέματος ἀπὸ διπλωματικῆς ἀπόψεως ὁ κ. Στράτος, μετ' αὐτὸν ἠκούσθη ἡ εὐγλωττος φωνὴ τοῦ Στρατηγοῦ κ. Δαγκλῆ καὶ ἐπηκολούθησαν ὁ κ. Λεβίδης, ὁ κ. Μπούσιος, ὁ κ. Σουλιώτης Νικολαΐδης, ὁ κ. Ἐξηντάρης (Πληρεξούσιος Καλλιπόλεως), ὁ κ. Δαυὶδ Ἀλχανάτας, ὁ κ. Μανουηλίδης (Ραιδεστοῦ), ὁ κ. Παπαζιὰν Ὀχανὲς Κεβρὴ (Ραιδεστοῦ—Ἀρμένιος), ὁ κ. Μπακάλμπασης (Καλλιπόλεως) ἐκ τῶν πλέον μορφωμένων μελῶν τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως, καὶ οἱ κ. κ. Κουρτίδης καὶ Ἀντωνιάδης (Πληρεξούσιοι Ἀδριανουπόλεως). Ἡ Παλαιὰ καὶ ἡ Νέα Ἑλλάς, οἱ ἀντιπρόσωποι ὅλων τῶν κομμάτων καὶ οἱ ἐκπροσωποῦντες ὅλας τὰς φυλὰς αἵτινες ἐνσωματοῦνται ἐν τῷ Ἑλληνικῷ Λαῷ, φερόμενοι ἐπὶ πτερύγων ἀγροῦ ἐνθουσιασμοῦ ἐξεδήλωσαν τὴν ἀκατάβλητον θέλησίν μας, τὴν ἐμμονήν μας εἰς τὰ καθεστῶτα καὶ ἀνεγνωρισμένα ὑπὸ τῶν Συνθηκῶν ἐν πλήρει συναισθήσει τῆς εὐγνωμοσύνης τοῦ Ἔθνους πρὸς τοὺς Συμμάχους μας ***«διὰ τὸ ἀείποτε ἐπιδειχθὲν ὑπ' αὐτῶν ἐνδιαφέρον ὑπὲρ τῶν Ἑλληνικῶν δικαίων»***, ὅπως ἐν τῷ ὑπὸ τοῦ Πληρεξουσίου Ἀττικοβοιωτίας κ. Ἀναστασοπούλου ὑποβληθέντι καὶ ὁμοθύμως ἐγκριθέντι ψηφίσματι ἀναφέρεται.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἡ ἀκατάβλητος Ἑλληνικὴ ψυχὴ ἐνίκησεν. Ὁ κ. Καλογεροπουλος ὡς Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Ἀντιπροσωπείας ἐν τῇ Διασκέψει τοῦ Λονδίνου ἐνταλθεὶς προσηκόντως μετεβίβασεν εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Συνδιασκέψεως τὴν ἀκλόνητον ἐμμονὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους εἰς τὸ νὰ μὴ ἀποδεχθῇ τὴν πρότασιν τῆς ἀποστολῆς τῆς Ἐξεταστικῆς Ἐπιτροπῆς. Καὶ ἡ ἄρνησις τῆς Ἑλλάδος ἐλήφθη ὑπ' ὄψει καὶ οἱ δυσμενεῖς ὅροι μετεβλήθησαν καὶ ἡ Συνδιάσκεψις ἐστράφη ἐπὶ ἄλλου πεδίου. Ἀν τῷ μεταξὺ κληθεὶς μετέβη καὶ ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν κ. Γούναρης ὡς ἐκπροσωπῶν οὐσιαστικώτερον τοῦ κ. Καλογεροπούλου τὰς ἀντιλήψεις τῆς πλειοψηφίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ. Ἔκτοτε ἠκούσθασαν καὶ διεσαλπίσθησαν ποικίλλαι ἀσύστατοι λεπτομέρειαι, ἐδημοσιεύθησαν διάφοροι λύσεις, διεδόθησαν πολυπίκιλλαι σκέψεις, χωρὶς νὰ φθάσῃ μέχρις ἡμῶν σαφής τις καὶ κατηγορηματικὴ πληροφορία ἀνταποκρινομένη πρὸς τὰ πράγματα καὶ ἀντιπροσωπεύουσα τὴν ἐπίσημον σκέψιν. Καὶ ὁ Λαὸς ἀγωνιᾶ ἐλπίζων πάντοτε ἐπὶ τὴν ἰσχὺν ἐθνικῶν μας δικαίων καὶ τὴν ἔμφρονα ἀντίληψιν τῶν συμμάχων μας.

*
* *

Κατὰ τὰ τέλη τοῦ μηνὸς τούτου ἦλθον εἰδήσεις σπουδαιότατες διὰ τὴν κατὰ τῆς Μπολσεβικῆς τυραννίας ἐξέγερσιν τοῦ Ρωσσικοῦ λαοῦ. Ἡ Ἀντεπανάστασις διεξάγεται, κρατερὰ καὶ θὰ εἶναι εὐχῆς ἔργον ν' ἀπαλλαγῇ ἡ ἀνθρωπότης ἀπὸ τὸ φάσμα τῆς ἐξανδραποδίσεως τῶν Λαῶν ὑπὸ μιᾶς νέας ὀλιγαρχίας τῆς ὁποίας τὰ ἔργα ἐδημιούργησαν εἰς τὴν διεθνῆ συνείδησιν τὸν πανικὸν τῆς φρίκης καὶ τῆς ὀδύνης. Αὐτὴν τὴν ὀδύνην ὀνειροπολοῦν νὰ σκορπίσουν καὶ ἐν Ἑλλάδι οἱ ὑποκινοῦντες τὰς ἀτελευτήτους ἀπεργίας τοῦ μηνὸς τούτου.

Ἀτυχῶς Ἕλληνες ἔχοντες μέσα στὴν ψυχήν των ὅλην τὴν ῥώμην τοῦ ἀγνοῦ πατριωτικοῦ ἐνθουσιασμοῦ, παρασυρθέντες ἀπὸ ἀπατηλὰς εἰσηγήσεις, εἰς οὕτω κρισίμους ἐθνικὰς στιγμὰς ἠξίωσαν νὰ γίνωσι δεκτὰ τὰ πλέον παράβολα αἰτήματά των. Εὐτυχῶς τὸ Κράτος ἔδειξε τὴν πυγμήν του, ἐφάνη ἀντάξιον τῶν κοινωνικῶν πόθων, ἐξήσκησε τὰ δικαιώματά του, ἔθεσεν εἰς χρῆσιν τὰ δικαιώματα τῆς ἐξουσίας του καὶ κατέστησεν ἀβλαβεῖς τοὺς δημιουργοὺς μιᾶς κοινωνικῆς κακοδαιμονίας καὶ πλήρους ἀναστασώσεως.

Δ. Λ. Ζ.

Οἱ ΔΙΑΔΟΧΙΚΟΙ ΓΑΜΟΙ

Τὸ Βουκουρέστιον καὶ αἱ Ἀθῆναι ἠνώθησαν εἰς μίαν πανηγυρικὴν ἐκδήλωσιν. Ἀντήλλαξαν τὰς πορφυρογεννήτους παρθένους των. Ἔταξαν παρὰ τὸ πλευρὸν ὡραίων ἐφήβων περικαλλεῖς νύμφας. Ἡ κόρη τῶν Ρουμανικῶν Ὀρέων σκορπίζει τὴν γοητείαν της εἰς τὴν θαλπωρὴν τοῦ Ἀττικοῦ Ἡλίου καὶ ἡ Νεράϊδα τῶν ζωγραφικῶν Δύσεων τοῦ Ἰοστεφοῦς Ἄστεως ἀκτινοβολεῖ τὴν χάριν της εἰς τὴν χώραν τῆς εὐθύμου ζωῆς. Βλαστοὶ καλίγραμμοι τῶν Βασιλικῶν οἰκογενειῶν τῆς Ρουμανίας καὶ Ἑλλάδος, Βασιλόπαιδες σφριγηλοί, ὑγιεῖς, ρωμαλέοι ἔπηξαν τοὺς Οἴκους των. Οἱ φυσικοὶ νόμοι καὶ αἱ πολιτειακαὶ ἀνάγκαι ἀπαιτοῦν τὴν συνέχισιν τῆς σταδιοδρομίας δημοφιλῶν Βασιλικῶν Οἴκων καὶ αἱ Ἐκκλησίαι ὑπὸ τὰς ἐνθουσιώδεις καὶ εἰλικρινεῖς εὐχὰς τῶν δύο Λαῶν ἥνωσαν τὰς Α. Β. Υ. τὸν Διάδοχον τοῦ Ρουμανικοῦ Στέμματος Κάρολον μετὰ τῆς πρωτοτόκου Θυγατρὸς τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου, τῆς Α.Β.Υ. τῆς Βασιλόπαιδος Ἑλένης καὶ τὸν Διάδοχον τοῦ Ἑλληνικοῦ Θρόνου Γεώργιον, μετὰ τῆς ἐπίσης πρωτοτόκου θυγατρὸς τῶν Βασιλέων τῆς Ρουμανίας τῆς Α. Β. Υ. τῆς Πριγκηπίσσης Ἐλισσάβετ. Αἱ Ἀθῆναι ὑποδεχόμεναι τοὺς Νεονύμφους τῆς Ἑλλάδος καὶ Στέφουσαι τοὺς Μελλονύμφους τῆς Ρουμανίας ἐπέδειξαν τὸ ζωηρότερον ἐνδιαφέρον καὶ τὸν βαθύτερον ἐνθουσιασμὸν πανηγυρίζουσαι διὰ τὰ εὐτυχῆ αὐτὰ γεγονότα.

Αἱ εὐχαὶ πάντων στρέφονται πρὸς τοὺς νεαροὺς νεονύμφους καὶ ἡ εὐαισθησία τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ πρὸς τὴν χάριν, τὴν εὐμορφιάν, τὴν ζωὴν καὶ τὴν λεβεντιὰν ἐξεδηλώθη ἀκράτητος, ζωηρά, συγκινητική.

Εἴθε αἱ μέλλουσαι Βασίλισσαι τῶν φίλων καὶ συμμάχων χωρῶν καὶ οἱ μέλλοντες μονάρχαι τῆς Ἑλλάδος καὶ Ρουμανίας νὰ Βασιλεύσωσιν εὐτυχῶς ἐπὶ εὐτυχῶν Λαῶν καὶ ἐν διαρκεῖ ἐθνικῇ δόξῃ.

ΤΟ ΕΘΝΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

Ἕνα Σωματεῖον τὸ ὁποῖον δρᾷ σήμερον περισσότερον ὅλων τῶν ἄλλων εἰς τὰς Ἀθήνας, εἶναι ὡρισμένως τὸ σωματεῖον τὸ φέρον τὸν τίτλον, «Ἐθνικὸν Συμβούλιον τῶν Ἑλληνίδων Γυναικῶν». Ἀποτελοῦν μέρος τῆς Διεθνοῦς Ἑνώσεως, εἰς τὴν ὁποίαν μετέχουν αἱ γυναικεῖαι ὀργανώσεις ὅλου τοῦ κόσμου, ἀποβλέπει εἰς τὴν ἐξασφάλισιν τῆς εὐημερίας τῆς γυναικὸς καὶ τὴν ἀνύψωσιν της καὶ τὴν ἐξίσωσίν της ὡς ἀτόμου, καὶ ὡς μέλους τῆς Οἰκογενείας, τῆς Κοινωνίας, καὶ τῆς Πολιτείας.

Τὰ διάφορα τμήματά του ἐργάζονται ὅλα μὲ τὸν μεγαλείτερον ζῆλον ἕκαστον εἰς τὸν εὐρὺν κύκλον τὸν ὁποῖον τοῦ προσδιώρισε τὸ κέντρον αὐτῶν, καὶ τὰ ὁποῖα ὅλα εἰς τὸ βάθος αὐτῶν ἔχουν τὸν ὡραῖον σκοπὸν νὰ ὑποστηρίξουν τὴν ἰδίαν των ὀντότητα τοὐτέστι τὴν παροχὴν ἀμοιβαίας βοηθείας τῶν γυναικῶν ὅλων, ἀνεξαρτήτως θρησκεύματος, κοινωνικῆς τάξεως καὶ ἐθνικότητος.

*

Τὸ «Ἐθνικὸν Συμβούλιον τῶν Ἑλλην. Γυναικῶν» κατὰ τὴν τελευταίαν αὐτοῦ συνεδρίασιν, κατιδὸν τὴν ἀνάγκην τῆς στενωτέρας πνευματικῆς ἐπικοινωνίας καὶ ἐναργεστέρας ἀλληλεγγύης μεταξὺ τῶν Ἑλληνίδων γυναικῶν, ἀπεφάσισε νὰ ἐκδόσῃ περιοδικὸν ὑπὸ τὸν τίτλον «***Ἑλληνίς***», τὸ ὁποῖον θὰ ἐξυπηρετῇ τὰς ἀνάγκας καὶ τὰ συμφέροντα ὅλων τῶν γυναικείων Σωματείων, μελῶν τῆς λυτρωθείσης καὶ ἀλυτρώτου Ἑλλάδος. Τὰ Γραφεῖα τῆς «***Ἑλληνίδος***» ἐγκατεστάθησαν εἰς τὴν ὁδὸν Παπαρρηγοπούλου ἀριθ. 15.

Ἡ ἔκδοσις τῆς «***Ἑλληνίδος***» ἀρχίζει ἀπὸ τὰς 15 τοῦ μηνὸς Μαρτίου.

Εὐχόμεθα τὴν πραγματοποίησιν ὅλων τῶν ὡραίων ὀνείρων τῶν εὐγενῶν καὶ πατριωτικωτάτων Ἑλληνίδων μας.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ

Τακτικώτατα ὁ Ἐκπαιδευτικὸς Ὅμιλος ἐπανέλαβε τὰς ἐργασίας του εἰς τὴν ἐπὶ τῆς ὁδ. Λέκκα 4 Λέσχην του. Ὕστερα ἀπὸ μακρὰν διακοπήν, κατὰ τὴν ὁποῖαν οἱ ἰδρυταί του κατέγιναν νὰ ἐφαρμόσουν εἰς τὴν πρᾶξιν τὶς ἐκπαιδευτικὲς ἀρχές των, ὡς ἀνώτεροι ἐπόπται τῆς Ἐκπαιδεύσεως, ἐπανῆλθαν μὲ νέα ζωὴ εἰς τὸ παλαιό των ὁρμητήριο. Στὲς τακτικὲς συγκεντρώσεις ποὺ γίνονται κάθε Παρασκευὴ 6 1)2 μ. μ., θὰ εἶχε κανεὶς νὰ παρατηρήσῃ συρροὴ τῶν πιὸ ἐπιλέκτων ἀνθρώπων τῶν γραμμάτων καὶ διανοουμένων : καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου, πρῴην καὶ νῦν (οἱ κ. κ. Σβῶλος, Βιρβαρέσος, Τριανταφυλλόπουλος), Ἐκπαιδευτικοὶ λειτουργοί, λόγιοι, κυρίαι τοῦ Συλλόγου τῶν Δικαιωμάτων τῆς Γυναικὸς καὶ ἄλλαι, παρακολουθοῦν μ' ἐνδιαφέρον τὰς ἐργασίας τοῦ Ὁμίλου. Ὁ ἀκατάβλητος γραμματεύς του κ. Δ. Γληνός, σπανίας μορφώσεως ἐπιστήμων, εἶναι ὁ ἐκ τῶν συχνότερον καταλαμβανόντων τὸ βῆμα γιὰ

νὰ μεταδώσῃ 'σ.ὸ ἀκροατήριον πλοῦτον γνώσεων καὶ διδάγματα σοφῆς ἐρεύνης καὶ πείρας.

Πρόγραμμα τοῦ 'Εκπαιδευτικοῦ 'Ομίλου

'Η ἀναμόρφωση τῆς ἑλληνικῆς παιδείας εἶναι μιὰ ἀπὸ τὶς ἀνάγκες τῆς ἑλληνικῆς ζωῆς.

1. ***'Η παιδεία πρέπει νὰ γίνῃ κτῆμα ὅλου τοῦ ἔθνους.*** Γιαυτὸ πρέπει ἡ ὀργάνωσή της νὰ εἶναι δημοκρατικὴ καὶ καὶ τὸ σύστημα τῶν σχολείων νὰ μὴ θυσιάζῃ τὴ μόρφωση τοῦ μεγαλύτερου μέρους τοῦ ἔθνους γιὰ νὰ προετοιμάση τοὺς λίγους γιὰ τὸ πανεπιστήμιο.

2. ***'Η παιδεία πρέπει νὰ στήση τὰ θεμέλιά της ἀπάνω στὰ πραγματικὰ στοιχεῖα τῆς ἑλληνικῆς ζωῆς,*** ὅπως τὴ διαμόρφωσε ἡ ἱστορικὴ ἐξέλιξη τοῦ ἔθνους. 'Ο ἰδανικός της σκοπός της πρέπει νὰ εἶναι, ν' ἀναπτύξῃ ὅσο μπορεῖ περισσότερο τὶς σωματικές, πνευματικὲς καὶ ψυχικὲς δυνάμεις τοῦ σημερινοῦ Ἕλληνα.

3. ***'Η παιδεία μας πρέπει νὰ θεμελιωθῆ στὸ γνήσιο νεοελληνικὸ κόσμο,*** δηλαδὴ στὴ ζωντανὴ γλῶσσα, ***τὴ λαϊκὴ παράδοση*** (δημοτικὰ τραγούδια, παραμύθια, θρῦλοι, παροιμίες, νεοελληνικὰ ἤθη καὶ ἔθιμα, ποικίλοι τρόποι ζωῆς, φανερώματα τῆς τέχνης) ***καὶ τὴ δημιουργικὴ λογοτεχνία.***

4. Κοντὰ σ' αὐτὴν τὴ βάση, ***εἶναι ἀνάγκη νὰ φωτιστῆ μὲ εἰλικρίνεια ἡ παιδεία μας καὶ ἀπὸ κάθε πραγματική, ἠθικὴ καὶ πνευματικὴ κατάχτηση τοῦ σημερινοῦ πολισμοῦ.***

5. Εἶναι ὅμως ἀδύνατο νὰ καλλιεργήσωμε ὅπως πρέπει τὶς δυνάμεις ἑνὸς λαοῦ, ἂν παράλληλα μὲ τὴν ἐπίγνωση τοῦ ἠθικοῦ κόσμου δὲν προβαίνει καὶ ἡ κυριαρχία τοῦ κόσμου τοῦ φυσικοῦ. Γι' αὐτὸ ***εἶναι ἀνάγκη νὰ πάρῃ τὴ θέση της στὸ πρόγραμμα τῶν μορφωτικῶν σχολείων καὶ στὴ διδασκαλία ἡ ἐπίγνωση τοῦ φυσικοῦ κόσμου καὶ πρέπει νὰ καλλιεργήσωμε στὸ ἑλληνόπουλο κάθε ἱκανότητα, ποὺ θὰ τὸ βοηθήσῃ νὰ μεταχειριστῆ σκόπιμα τὶς φυσικὲς δυνάμεις καὶ νὰ τὶς ὑποτάξῃ στοὺς σκοποὺς τῆς ζωῆς του.***

6. Πρέπει ἀκόμη νὰ ὀργανωθοῦν σχολεῖα συμπληρωματικὰ γιὰ τὸ λαὸ καὶ σχολεῖα ἐπαγγελματικά, ποὺ νὰ δίνουν τὶς ἀμεσώτερες χρήσιμες εἰδικὲς γνώσεις προπάντων στοὺς τεχνῖτες καὶ στὴ μέση ἀστικὴ τάξη, ποὺ σήμερα λείπουν ὁλότελα.

Τὰ μέλη τοῦ 'Ομίλου πληρώνουν 20 δρ· τὸ χρόνο καὶ πέρνουν τὸ δελτίο χάρισμα. Οἱ δημοδιδάσκαλοι καὶ φητητὲς πληρώνουν μαζὶ μὲ τὸ Δελτίο 10 δρ. Συνδρομὴ τοῦ Δελτίου, γιὰ ὅσους δὲν εἶναι μέλη 15 δρ. τὴ χρονιά. Ὁποιος θέλει νὰ γίνῃ μέλος τοῦ 'Ομίλου ἢ συνδρομητὴς τοῦ Δελτίου, ἂς γράψει στὴ «***Διοικητικὴ 'Επίτροπὴ τοῦ 'Εκπαιδευτικοῦ 'Ομίλου, 'Αθήνα, Ὁδὸς Λέκα*** 4.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

— ΒΛΑΣ. ΒΑΛΑΣΣΟΠΟΥΛΟΥ: ***Καρδιὰ Προσκόπου. Διήγημα.***

'Ο κ. Βιλασσόπουλος, πρόσκοπος, 'Αρχηγὸς 'Ομάδος, τὰ καταφέρνει ἀρκετὰ καλὰ εἰς τὸ Προπαγανδιστικὸ βιβλιαράκι του. Καμωμένο γιὰ νὰ κυκλοφορήσῃ 'στὸν κύκλο του, εἶναι μιὰ καλὴ ἀπαρχὴ εἰδικῆς φιλολογικῆς ἐργασίας τῶν Προσκόπων. Τὸ διήγημα ἔχει εἰκονογραφηθῆ ἀπὸ συνομήλικον καὶ συνάδελθον τοῦ συγγραφέως.

Δι' ἀγορὰς ἀπευθυντέον: κ. Β. Βαλασσόπουλον, Νίκης, 11, 'Αθήνας. Δραχ. 2.

— ΓΡ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ: ***'Η κωμῳδία τοῦ 'Αριστείου.*** Δρ. 2.50.

Μὴ ἀρκούμενος εἰς τὴν μέχρι τοῦδε γελοιοποίησιν τοῦ θεσμοῦ τοῦ 'Αριστείου ὁ κ. Ξενόπουλος μὲ τὸ νέο του βιβλιαράκη, ἀποκαλύπτει τὰ παρασκήνιά του. Audiatur et altera pars. Δὲν ξέρουμε κατὰ πόσω ὁ κ. Δροσίνης εἶναι διατεθειμένος νὰ ἀνοίξῃ φιλολογικὸ καυγᾶ, ὁ ὁποῖος θὰ ἦτο ἀπολαυστικώτατος. Θὰ ἐπροτιμούσαμε τὸ βιβλιαράκη χιουμοριστικώτερα γραμμένο, μολονότι δὲν συμφωνοῦμε εἰς τὸ ὅτι ἀπὸ τὸ 'Αριστεῖον ἔπρεπε νὰ παραληφθῆ ἕνας maître τῆς Νεοελληνικῆς ποιήσεως, ὁ κ. Γριπάρης, καὶ ἕνας καλὸς διηγηματογράφος, ἕνας δεύτερος Παπαδιαμάντης, ὁ κ. Μωραϊτίδης. Θὰ τὸ ἐπροτιμούσαμε ἀθωότερο. 'Αλλ' ὁ Ξενόπουλος δὲν ἀστειεύεται: Τὸ βιβλιαράκι ἐξαιτεῖται ἐν ἐπιλόγῳ τὴν ἐπέμβασιν... τῶν ἀρχῶν διὰ τὰς παρανομίας τοῦ 'Αριστείου. Διαφωνοῦμεν εἰς τοῦτο μὲ τὸν συγγραφέα του: λυπούμεθα νὰ βλέπωμεν νὰ τοῦ ἀποδίδῃ τόσην σημασίαν. 'Εδείχθη ἀνώτερός του· κατορθώνει νὰ τὸ ἐξευτελίζῃ ἀνοικτιρμόνως.

—ΑΓΓΕΛΟΣ ΔΟΞΑΣ: ***Τὰ γυμνὰ 'Αθήνα 1921.***

Μάταια ζητᾶς τ'ἀπόλυτο καλή μου φιλενάδα
Μ'ἄρεσες σὺ καὶ σ'ἄρεσα τὶ εὐχάριστα περνᾶμε,
Καὶ τί χαρὰ ψαρεύοντας τὸ σήμερα νικᾶμε.
Μ'αὔριο 'στὴν εὐτυχία μας ἄλλων θᾶρθῃ ἡ ἀράδα
Ἄλλον θὰ βρῇ τὸ γοῦστο σου, κιεγὼ θὰ βρῶ μιὰν ἄλλη
Κι'ἁπλᾶ ὅπως γνωριστήκαμε θὰ χωριστοῦμε πάλι

Ὥστε μπορεῖ νὰ πῇ κανεὶς μὲ κάποιαν βεβαιότητα, πῶς τὰ τραγούδια ποῦ ὁ ποιητὴς περιέλαβε στὸ βιβλίο του,— τραγούδια γραμμένα καὶ ἀφιερωμένα σὲ μιὰ γυναῖκα—βαλθήκανε γιὰ νὰ διακοσμήσουν τὸ παραπάνω ἑξάστιχο, ἢ γραφτήκανε γιὰ νὰ διερμηνεύσουν τὴν ἔννοια ποῦ θέλει νὰ δώσῃ καὶ ὡς συμπέρασμα νὰ διατυπώσῃ στὴν περιπέτειαν τοῦ ἐρωτισμοῦ του. Καὶ πραγματικά. Μέσ' ἀπ' τὰ τριάντα ποιήματα τοῦ βιβλίου του (τόσα μόνον δύναται νὰ ἐμπνεύσῃ ἕνα ἐρωτικὸν πάθος σὲ μιὰ γυναῖκα ;) ἕνας τόνος σκεπτικῆς ἀμφιβολίας καὶ μιὰ πικρία, μιὰ ἐλαφριὰ ὀδύνη σκέψεως, καὶ ἀκόμη, τὸ ἐπίμονο ἐρώτημα ποῦ βασανίζει, μπορεῖμε νὰ ποῦμε, τὴ συνείδηση του ποιητή : ποιὰ ἡ θέσις, ἡ δύναμις καὶ σημασία τῶν πραγμάτων μὲς τὴ διάρκεια τῆς ζωῆς,—εἶνε τὰ ἐνδόμυχα, νήματα ποῦ δένουν καὶ συντονίζουν ; τὴν στοιχοποιΐαν τῶν τραγουδιῶν του. 'Από τὶς πρῶτες γραμμὲς ἕως τὶς τελευταίες προσπαθεῖ νὰ πάρῃ μιὰ θέση ἀντικειμενική ; Τὸν βλέπουμε περισσότερον νὰ προσέχῃ αὐτὰ τὰ πράγματα ποὺ τοῦ δημιουργοῦν οἱ ἐρωτικὲς στιγμές, νὰ τὰ παραβάλλῃ καὶ νὰ τὰ συσχετίζῃ μὲ τὸν κόσμον τῆς ἐμπειρίας του, παρὰ νὰ ἀφοσιώνεται καὶ νὰ προσκολλᾶται στὸν κόσμον τῆς ἡδονῆς ποῦ τοῦ παρέχουν αὐτὲς οἱ στιγμές, αὐτὸ τὸ πάθος καὶ ἡ λατρεία του πρὸς τὴν γυναῖκα ποῦ ἀγαπάει. Δὲν ἀφίνει τὴ ψυχή του νὰ χυθῇ καὶ νὰ τραγουδήσῃ τὴ γυναῖκα ποῦ ἔτσι ἁπλᾶ καὶ ἔτσι μοιραῖα καθὼς μᾶς λέει, συνεπάθησε, παρὰ ***παραμβάλλει*** τὲς ἀναμνήσεις καὶ τὶς ἄλλες διάφορες σκέψεις του μὲς τὴν ἐρωτικὴν ζάλη τοῦ ἡδονισμοῦ του, κατὰ τέτοιον τρόπον, που δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ ξεγνωρίσῃ, ἐὰν τοῦ γίνεται μέσον ὁ ἔρωτάς του ἄλλων σκέψεων καὶ συνδυασμῶν

ἢ σκοπὸς καὶ ὕμνος, τῶν ἀμέσων συγκινήσεών του πρὸς σὲ δούτη. Καὶ ἐπειδὴ αὐτὸ εἶνε ζήτημα τεχνικῆς ὅσον καὶ συλλήψεως, μπορεῖμε νὰ ποῦμε πῶς δὲν δούλεψε τὲς συγκινήσεις του ***προπλασματικά*** : δὲν εἶχε συγκεκριμένες καὶ σαφεῖς γραμμὲς (παραστάσεις) τὴ στιγμὴ ποῦ ἐστιχούργει τὸν κόσμο τοῦ πάθους του, ἢ δὲν εἶχε τὴ συνείδηση καὶ κατανόησι τῶν ἐννοιῶν ποῦ τοῦ προκαλοῦσε ὁ κόσμος αὐτός. Καὶ τοῦτο, ὡς ἀποτέλεσμα, δὲν μᾶς δίνει στὸ τραγούδι του μιὰν κάποιαν ἀσάφειαν ἢ ἕναν συμβολισμό,παρὰ ἕνα ***συμφυρμὸ*** ὄχι συντονισμένο καὶ καθόλου πλασμένο. Τοῦ λείπει ἡ μετουσίωσις καὶ ὁ συγκερασμὸς σὲ μιὰ διάθεση πιὸ ἰσχυρὰ· αὐτὴ ἀποβαίνει ἀσθενὴς καὶ ἐλλειπτική. Σὲ μιὰ δὲ τεχνοτροποία ποῦ τείνει νὰ διαμορφώσῃ καὶ ν' ἀποδώσῃ μιὰν ἀτμόσφαιρα διανοητικὴ στὰ συναισθήματά της, ἐπιβάλλεται μιὰ συνειρμικότης δετὴ στὰ οὐσιώδη καὶ ἐντυπωτικὰ σημεῖα τοῦ θέματος ποῦ θέλει νὰ κλείσῃ καὶ νὰ ὑποβάλῃ· γιατὶ ἀλλοιώτικα τὸ ποίημα αὐτὸ καὶ ἡ τεχνοτροποία του θὰ καταλήγῃ σὲ μιὰ συρραφὴ καὶ συσχέτιση ἰδεῶν καὶ εἰκόνων μὲ δικαιολογημένην αἰτιότητα. Ὡς τόσο ἀπ' τὰ ποιήματά του, δὲν ἀμφιβάλλω νὰ πῶ, πῶς ἀπορρέει μιὰ κάποια τάσις διανοητική, ἡ ὁποία ὅμως χάνεται καὶ ἐξατμίζεται σὲ περιττότητες. 'Η Τέχνη ὅμως, ὡς δημιουργικὴ ἔννοια, ἐστάθηκε πάντοτε ἡ ἀποβολὴ (ἀφαίρεσις) τῶν περιττοτήτων, στὶς δὲ καλλίτερες καὶ γονιμότερες ἐποχές της σὲ μιὰ σοφὴ ***εὐτέλεια.*** Καὶ εἶνε αὐτονόητον πῶς εὐτέλεια, ὁ Θουκιδίδης—ἡ ἄριστη αὐτὴ ἠθικὴ σοβαρότης τῶν αἰώνων—θὰ ἔννοεῖ τὴν ***ἁρμονία τοῦ περιττοῦ*** : ἤτοι, τὴν προσπέλαση μέσα ἀπὸ τὶς ἀπειράριθμες λεπτομέρειες καὶ τοὺς ποικίλους μερισμοὺς τῶν φαινομένων πρὸς τὴν ὁλότητα τῶν δυνάμεων, ἤ, τὴν ἀποβολὴ (ἀφαίρεση) ὅπως εἴπαμε, ὅλων αὐτῶν τῶν περιττῶν, πρὸς τὴν κατεύθυνση τῆς συντεταγμένης των. — 'Απ' τὰ ποιήματά του ἀπουσιάζει ἕνα τέτοιο σχεδίασμα μένει δὲ μόνον μιὰ ἁπλῆ, ἁπλοϊκὴ μᾶλλον ***ἐντύπωση*** τῶν συγκινήσεών των.

Α. Γ. Δρίβας

— 'Εξεδόθη στὸ Κάϊρο τὸ Περιοδικὸ «Za Vie Nouvelle», διευθυνόμενον ὑπὸ τοῦ κ. Π. Σταυρινοῦ.

'Ο κ. Σταυρινὸς κατώρθωσε νὰ περικλείσῃ στὰς στήλας τοῦ περιοδικοῦ του συνεργάτας ἐκλεκτοὺς καὶ διακεκριμένους, μὲ τοὺς ὁποίους δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, θὰ κατορθώσῃ νὰ ἐπιβληθῇ εἰς τὸ διανοούμενον κοινόν.

ΜΙΑ ΓΩΝΙΑ ΤΟΥ ΚΗΠΟΥ

Τ' ἄνθη τοῦ κήπου μου, παντοῦ ἔχουν χαρὰ ἁπλωμένη,
μὰ ξέρω μιὰ ἔρημη γωνιά, ποὺ πάντα εἶναι θλιμμένη.

Τὶς μέρες τοῦ χειμῶνα, ἐκεῖ τὰ φύλλα, μαδημένα,
κυνηγημένα ἀπ' τὸ Βορριᾶ, σωροὶ εἶναι στιβαγμένα.

Στὴ θλιβερὴν αὐτὴ γωνιά, ξερὴ κι' ἐρημωμένη,
τὶς νύχτες νεκρικὴν ᾠδὴ οἱ ἀνέμοι ἔχουν στημένη.

Μὲς 'στὸ σκοτάδι ἔχει χορὸ στημένο ἡ τρικυμία,
τὰ φύλλα σᾶγ χοροπηδοῦν 'στὴν σκοτεινὴ ἐρημία.

Πιὸ 'κεῖ, ἕνας κίονας,—μιὰ σκιὰ θαμπή, σᾶ στοιχειωμένη,
στέκει μονάχος, σκεφτικός... σᾶν κάτι νὰ προσμένῃ...

Μιχ. Δ. Στασινόπουλος

ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΠΟΙΗΤΩΝ

Οἱ λόγιοι νέοι, ἐργαζόμενοι ὡς τώρα μόνον θεωρητικῶς καὶ χωριστά, ἄρχισαν νὰ ἐργάζωνται κάπως ὁμαδικώτερα, πρακτικώτερα, καὶ κοσμικώτερα. Τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ 'Ακαδημίας καφφενεῖον «Μαῦρο, Γάτος», ἀνάλογον, —πάντοτε, βέβαια, τηρουμένων τῶν ἀναλογιῶν— μὲ τὸ Παρισινὸ «Chat Noir», ὅπου εἶδε τόσες γαλλικὲς κορυφὲς καὶ τὸν ἰδικόν μας Moréas,— χρησιμεῦον ἀπὸ πολλοῦ ὡς ἕνα φιλολογικὸν ἐντευκτήριον, ἐγκαινιασθὲν μάλιστα ἀπὸ τὸν Παλαμᾶν τῷ 1916, γίνεται τώρα κέντρον, ὅπου οἱ νέοι ἀνταλλάσσουν τὶς σκέψεις των καὶ καταρτίζουν τὸ πρόγραμμα τῆς τακτικῆς των. 'Από τὰ πρῶτα ἀποτε ἔσματα τῆς καλῆς αὐτῆς προσπαθείας εἶναι τὸ φιλολογικὸν μνημόσυνον τοῦ Παππαδιαμάντη, τελεσθὲν εἰς τὸ Θέατρον Κοτοπούλη, εὐγενῶς παραχωρηθὲν ἀπὸ τὸν κ. Μ. Λιδωρίκην, εἰς τὰς 30 'Ιανουαρίου.— 'Ενα δεύτερο ἔργο τῆς συντροφιᾶς τῶν νέων θὰ εἶναι ἡ 'Ανθολογία τῶν νέων ποιητῶν. Στερούμεθα πραγματικῶς μιᾶς ἀνθολογίας τῶν ποιητῶν μας, ἔστω καὶ τῶν παλαιοτέρων, καὶ προτιμοῦμε νὰ διαβάζωμε μόνο τὶς Γαλλικές, ποὺ κυκλοφοροῦν, τόσων εἰδῶν, ἀπὸ τὰ Γαλλικὰ ἐκδοτικὰ Καταστήματα. Ἂν ἀναφέρωμεν τὴν παλαιὰν ἀνθολογίαν τοῦ κ. Δ. Ταγκοπούλου καὶ τὴν «Λύραν» τοῦ κ. Ι. Πολέμη, ἐξαντλοῦμεν ἐντελῶς τὰς τοιούτου εἴδους ἐργασίας. Καὶ πρόκειται μάλιστα εἰς αὐτὰς περὶ μορφῶν παρερχομένων, καὶ περὶ ποιητῶν οἱ ὁποῖοι ἔχουν ἐκδώσῃ καὶ εἰς τόμους τὰ ἔργα των.

'Η 'Ανθολογία τῶν νέων ποὺ ἀνέλαβε νὰ τὴν ἐκδώσῃ γνωστὸς ἐκδοτικὸς Οἶκος, θὰ παρουσιάσῃ τὴν νέα πνευματικὴ χαραυγὴ καὶ θὰ ὁδηγήσῃ εἰς τὸ Ἑλληνικὸ κοινὸ τοὺς νεαροὺς ποιητάς, ποὺ εὐκολα εἰρωνεύονται μερικοὶ παλαιοί, καὶ τῶν ὁποίων τὸ ἔργο συνήθως ἀγνοεῖται. Θὰ ἐμφανίσῃ τὸ «μέλλον ἐν σπέρματι» καὶ θὰ ἀποδείξῃ ὅτι οἱ νέοι ἐργάζονται σήμερα σοβαρὰ καὶ ὅτι ἴσως ὅ,τι χάνουν σὲ ποσόν, τὸ κερδίζουν σὲ ποιόν. Θὰ παρουσιάσῃ μία φάλαγγα καλλιτεχνῶν, οἱ ὁποῖοι καὶ ὡς παράδειγμα εἶναι ἀξιοσημείωτος, καὶ ὡς ἐξαίρεσις εἶναι ἄξιοι ἐπευφημιῶν : ἀφοῦ μόνοι, εἰς μίαν περίοδον ὑλισμοῦ, ἀπληστίας καὶ ἀκολασίας, διατηροῦν ἀμείωτη τὴν πίστι των πρὸς τὸ Πνεῦμα, συνεχίζοντες τὴν εὐγενεστέραν παράδοσιν γιὰ νὰ τὴν μεταδώσουν εἰς τὰς μελλούσας ἐποχάς, αἱ ὁποῖαι θὰ εἶναι περισσότερον ἄξιαι αὐτῆς.

Μ. 'Εσπερινός.

ΠΕΝΘΗ

'Ηγγέλθη ἐξ 'Αλεξανδρείας ὁ θάνατος διαπρεποῦς μέλους τῆς αὐτόθι 'Ελληνικῆς Παροικίας. 'Ακμαῖος, γιομάτος ἀπὸ πόθον πρὸς ἐργασίαν, μὲ τὰ ὡραιότερα πατριωτικὰ ὄνειρα, σκορπίζων, μέχρι πρὸ ὀλίγου, τὴν αἰσιοδοξίαν του διὰ τὴν ἐθνικὴν μας σταδιοδρομίαν, ὁ ἀείμνηστος ***Νικόλαος Πιλαβάκις,*** ὑπέκυψεν αἰφνηδίως πρὸ τῶν ἀνεξιχνιάστων βουλῶν τῆς μοίρας καὶ ἀπωρφάνωσε τὴν εὐγενῆ οἰκογένειάν του καὶ ἐστέρησε τὴν πατρίδα ἑνὸς ὡραίου ἀγωνιστοῦ, ἑνὸς εὐγενοῦς τέκνου της.

'Ιδιαίτατα πενθεῖ ἡ γεννέτειρα Κύπρος,ἥτις ἐν τῷ προσώπῳ του ἀπώλεσε τὸν πανσθενῆ κήρυκα τῶν ἰδεωδῶν της καὶ τὸν ἀκάματον ἐργάτην τῶν ἐθνικῶν ἐλπίδων της.

'Η «'Ελληνικὴ 'Επιθεώρησις» μὲ ἰδιαιτέραν θλῖψιν ἐπληροφορήθη τὸν θάνατόν του καὶ ἐκφράζει εἰς τὴν οἰκογένειάν του τὰ εἰλικρινέστερα συλλυπητήριά της.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΠΡΟΣ ΚΑΤΑΛΗΨΙΝ ΚΕΝΩΝ ΘΕΣΕΩΝ ΓΡΑΦΕΩΝ Β' ΤΑΞΕΩΣ

Καλοῦμεν πάντας τοὺς ὑποβαλόντας αἰτήσεις συμμετοχῆς εἰς τὸν διὰ τὴν 17 τρέχ. μηνὸς ὁρισθέντα διαγωνισμὸν πρὸς κατάληψιν κενῶν θέσεων γραφέων β' τάξεως μηδὲ τῶν στρατευσίμων ἐξαιρουμένων, ὅπως προσέλθωσι τὴν προσεχῆ Κυριακὴν 7ην Μαρτίου καὶ ὥραν 9 π. μ. εἰς τὴν Νομικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου ὅπου ἐνεργηθήσεται ὁ διαγωνισμός.

Παρακαλοῦνται οἱ ὑποψήφιοι, ὅπως πρὸ τῆς ἄνω προθεσμίας, διέλθωσιν ἐκ τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας καὶ λάβωσι γνῶσιν τῆς ἀποφάσεως τῆς ἐξεταστικῆς Ἐπιτροπῆς, σχετικῶς πρὸς ἔγκαιρον ὑποβολὴν τῶν ἐλλειπόντων πιστοποιητικῶν των.

(Ἐκ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Γεωργίας)

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΠΡΟΣ ΚΑΤΑΛΗΨΙΝ ΟΚΤΩ ΚΕΝΩΝ ΘΕΣΕΩΝ ΓΡΑΦΕΩΝ Β' ΤΑΞΕΩΣ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

Καθίσταται γνωστὸν ὅτι ἀναβληθέντος διὰ τὴν 7 τρέχοντος τοῦ διὰ τὴν 17ην Φεβρουαρίου προκηρυχθέντος διαγωνισμοῦ πρὸς κατάληψιν 8 κενῶν θέσεων γραφέων β' τάξεως. καὶ πάραταθείσης δι' ὑπουργικῆς πράξεως, τῆς προθεσμίας πρὸς ὑποβολὴν αἰτήσεως μέχρι τῆς 6ης τρεχ. συμπεριλαμβανομένης, θέλωσι γένῃ δεκταὶ αἰτήσεις συμμετοχῆς εἰς τὸν διαγωνισμὸν τῶν ἐχόντων τὰ κατὰ τὸν νόμον προσόντα, μέχρι τῆς σήμερον 6 Μαρτίου.

Εἰς τὸν διαγωνισμὸν ἔχουσι γκαιῶμα συμμετοχῆς καὶ οἱ στρατεύσιμοι.

(Ἐκ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Γεωργίας)

ΠΡΟΚΗΡΥΞΙΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

ΠΡΟΣ ΚΑΤΑΛΗΨΙΝ ΘΕΣΕΩΝ Δ)ΜΩΝ Ν)ΓΕΟΠΟΝΩΝ

Τὴν 29ην Μαρτίου ἐ. ἔ., ἡμέραν Δευτέραν καὶ ὥραν 9 π. μ., ἐνεργηθήσεται ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τῆς Γεωργίας διαγωνισμὸς πρὸς κατάληψιν τριῶν (3) θέσεων δοκίμων νομογεωπόνων.

Οἱ βουλόμενοι νὰ μετάσχωσι τούτου ὀφείλουν μέχρι τῆς προτεραίας τῆς ἐνάρξεως τοῦ διαγωνισμοῦ νὰ ὑποβάτωσιν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον σχετικὴν περὶ τούτου αἴτησιν ἐπισυνάπτοντες τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ἀπαιτούμενα πιστοποιητικά.

Πλείονες πληροφορίαι παρέχονται καθ' ἑκάστην ἐν τῷ Ὑπουργείῳ (Διεύθυνσιν Γεωργίας-Τμῆμα Γεωργικόν).

(Ἐκ τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας).

ΠΡΟΚΗΡΥΞΙΣ

Πλειοδοτικῆς δημοπρασίας ἐκποιήσεως θείου

Τὸ ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας προκηρύσσει πλειοδοτικὴν δημοπρασίαν δι' ἐνσφραγίστων προσφορῶν πρὸς ἐκποίησιν 1366193 περίπου ὀκάδων ἰαπωνικοῦ θείου, εὑρισκομένου εἰς τὰς ἐν τῷ νομῷ Μεσσηνίας ἀποθήκας του, ἐξ οὗ τὸ μεγαλείτερον ποσὸν εἰς τὰς ἀποθήκας Καλαμῶν, Γαργαλιάνων, Πύλου καὶ Φλιατρῶν.

Αἱ ἐνσφράγιστοι προσφοραὶ γίνονται δεκταὶ μέχρι τῆς 12 μεσημβρίας τῆς 27ης Φεβρουαρίου (ἡμέραν Σάββατον) ἐπιδιδόμεναι ἔναντι ἀποδείξεως, εἴτε εἰς τὸ τμῆμα διεκπεραιώσεως καὶ Ἀρχείου τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας, εἴτε εἰς τοὺς ἐν Πάτραις καὶ Καλάμαις ἐδρεύοντας Νομογεωπόνους.

Αἱ προσφοραὶ θ' ἀποσφραγισθῶν τὴν δεκάτην π. μ. ὥραν τῆς 5ης Μαρτίου (ἡμέραν Παρασκευήν) ἐν τῷ Καταστήματι τοῦ Ὑπουργείου τῆς Γεωργίας ἐνώπιον ἐπιτροπῆς.

Κατὰ τὴν κρίσιν τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης δύναται νὰ συνεχισθῇ φανερὰ πλειοδοτικὴ δημοπρασία μετὰ τὴν ἀποσφράγισιν, εἰς ἣν δύνανται νὰ συμμετάσχουν καὶ ἄλλοι πλειοδόται, μὴ ὑπόβαλόντες ἐνσφραγίστους προσφοράς.

Ἡ φανερὰ δημοπρασία θὰ περατωθῇ τὴν 12 μεσημβρινὴν τῆς αὐτῆς ἡμέρας (5 Μαρτίου).

Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς δημοπρασίας ἀπόκειται εἰς τὴν κρίσιν τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας.

Οἱ βουλόμενοι νὰ συμμετάσχουν τῆς δημοπρασίας δύνανται νὰ ἐξετάσωσι τὸ ἐκποιούμενον θεῖον, ἀποτεινόμενοι πρὸς τὸν ἐν Καλάμαις Νομογεωπόνον καὶ νὰ λάβωσιν τῶν λεπτομερῶν ὅρων τῆς διακηρύξεως, ἀπευθυνόμενοι εἴτε εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας (τμῆμα Γεωργικῆς Οἰκονομίας), εἴτε εἰς τοὺς ἐν Καλάμαις καὶ Πάτραις ἐδρεύοντας Νομογεωπόνους, παρ' οἷς εἶνε κατατεθειμένη ἡ ὑπ' ἀριθ. 4240 διακήρυξις τοῦ Ὑπουργείου τῆς Γεωργίας.

(Ἐκ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Γεωργίας)

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Εἰδοποιοῦνται οἱ κ. κ. Συνδρομηταὶ τῶν τηλεφωνικῶν Κέντρων Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς ὅτι συμφώνως τῷ νέῳ περὶ Τηλεφωνικῆς Ὑπηρεσίας Νόμῳ, διὰ νὰ ἔχωσι δικαίωμα τηλεφωνικῆς συγκοινωνίας μετὰ Κηφησιᾶς, Π. Φαλήρου, καὶ Ν. Φαλήρου, δέον, ὅπως καταβάλωσι, ἐπὶ πλέον τῆς κεκανονισμένης Τήλεφ. αὐτῶν συνδρομῆς, καὶ τὰ διὰ τὰς ἄνω συγκοινωνίας ὁριζόμενα πρόσθετα ἐτήσια τηλεφωνικὰ τέλη.

Ἐτίσης, ὅσοι ἐκ τῶν κ. κ. συνδρομητῶν δὲν ἔλαβον τὴν σχετικὴν εἰδοποίησιν προσκλήσεως διὰ τὴν καταβολὴν τῆς τηλεφωνικῆς αὐτῶν συνδρομῆς διὰ τὸ ἔτος 1921, παρακαλοῦνται ὅπως προσέλθωσι μέχρι τῆς 20ῆς τρέχ. μηνὸς Φεβρουαρίου εἰς τὸ ὑφ' ἡμᾶς Τμῆμα Τηλεφώνων πρὸς κανονισμὸν αὐτῆς, ἄλλως ὑπόκεινται εἰς αὔξησιν τῆς συνδρομῆς των κατὰ 20 ο)ο καὶ εἰς διακοπὴν τῆς συγκοινωνίας των.

(Ἐκ τοῦ ὑπουργείου)

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΣΤΡΑΤΙΩΚΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΜΗΧΑΝΙΝΟΥ ΤΜΗΜΑ ΥΛΙΚΟΥ

Διακήρυξις

Γίνονται δεκταὶ ἐνσφράγιστοι προσφοραὶ μέχρι τῆς μεσημβρίας τῆς 8ης Μαρτίου ἐ. ἔ. διὰ τὴν προμήθειαν 150 τηλεφωνικῶν Πινάκων τῶν 4 Δ)σεων καὶ 100 τοιούτων τῶν 8 Δ)σεων.

Οἱ σχετικοὶ ὅροι Διακηρύξεως εἰσὶ τοιχοκολλημένοι ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς Γραφείῳ Πληροφοριῶν, ἐν τῷ Δημαρχείῳ Ἀθηνῶν καὶ ἐν τοῖς Ἐμπορικοῖς Ἐπιμελητηρίοις Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς.

Ἀθῆναι τῇ 16η Φεβρουαρίου 1921.

Ὁ Ὑπουργὸς
ΔΗΜ. ΓΟΥΝΑΡΗΣ